

ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ
ของ
ชูศรี สะพรั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ตุลาคม 2549

ชูศรี สะพรั่ง. (2549). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์, อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและประสบการณ์การสอน และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ 21 คน และนิสิต 502 คน รวม 523 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์ที่สอนในกลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชา ดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

5. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิสิตศิลป์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิสิตศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิสิตศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านวิธีการสอน ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานิสิตศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. นิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ในด้านหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล และนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ในด้านอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง ในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ในด้านวิธีการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PERCEPTIONS OF FACULTY MEMBERS AND STUDENTS ON TEACHING AND
LEARNING MANAGEMENT AT FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS ,
BURAPHA UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
CHUSRI SAPRANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

October 2006

Chusri Saprang. (2006). *Perceptions of Faculty Members and Students on Teaching and Learning Management at Faculty of Fine and Applied Arts , Burapha University*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:Asst. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Asst. Prof. Dr. Jaruwan Sakungkoo.

The purposes of this study were 1) to investigate the perceptions of faculty members and students on teaching and learning management at Faculty of Fine and Applied Arts , Burapha University in six aspects : curriculum, instructor, teaching method, teaching and learning activity, buildings and media and teaching-aid and measurement and evaluation 2) to compare the perceptions of instructors on teaching and learning management of Faculty of Fine and Applied Arts , Burapha University in overall and each aspect classified by field of teaching and teaching experience. and 3) to compare the perceptions of students on teaching and learning management at Faculty of Fine and Applied Arts , Burapha University in overall and each aspect classified by gender, major field of study, class level and learning achievement. The sample consisted of 21 instructors and 502 students. The instrument used was a five rating scale questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, a One-Way ANOVA and Scheffe's method.

The results were as follows :

1. The faculty members rated teaching and learning management at Faculty of Fine and Applied in overall at a high level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, instructor, teaching method, teaching and learning activity and measurement and evaluation were rated at a high level, but buildings and media and teaching-aid was rated at a moderate level.
2. The students rated teaching and learning management at Faculty of Fine and Applied in overall at a high level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, instructor, teaching method, teaching and learning activity and measurement and evaluation were rated at a high level, but buildings and media and teaching-aid was rated at a moderate level.
3. There was no significant difference among the perceptions of the faculty members teaching in the field groups of visual art, design, and music on teaching and learning management in overall and each aspect.

4. There was no significant difference between the perceptions of the faculty members who have teaching experience lower than 10 years and over 10 years on teaching and learning management in overall and each aspect.

5. There was no significant difference between the perceptions of male and female students on teaching and learning management in overall and each aspect.

6. There was a significant difference between the perceptions of the students studying in the field of communication art and the ones studying in the fields of painting, graphic, ceramic, thai music and western music on teaching and learning management in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the students studying in the fields of communication art and the ones studying in the fields of painting, graphic, ceramic, thai music and western music in instructors and teaching and learning activity, and the ones studying in the fields of graphic, ceramic, thai music and western music on teaching method, the perceptions of the students studying in the field of painting and the ones studying in the field of western music in teaching and learning activity and the perceptions of the students studying in the field of painting and the ones studying in the fields of graphic, ceramic, communication art, thai music and western music in buildings and media and teaching-aid at the level of .05.

7. There was no significant difference among the perceptions of the first year, the second year, the third year, and the fourth year students on teaching and learning management in overall. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the second year and the fourth year students in curriculum and measurement and evaluation, and the perceptions of the first year and the second year students in instructors at the level of .05.

8. There was a significant difference between the perceptions of the students who had low academic achievement and the ones who had middle academic achievement in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the students who had low academic achievement and the ones who had middle and high academic achievement in instructor and teaching and learning activity, the perceptions of the students who had low academic achievement and the ones who had middle academic achievement in teaching method and buildings and media and teaching-aid at the level of .05.

ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชูศรี สะพรั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ตุลาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
เงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีการศึกษา 2548

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ของ
ชูศรี สะพรั่ง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549

..... ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคุ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมวรพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. สุชาติ เกาทอง)

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ และอาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลคู ที่ให้ความกรุณา ให้คำปรึกษาชี้แนะ ให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ รวมทั้ง ปรับปรุง และแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่ จนกระทั่งปริญญานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา รองศาสตราจารย์ ภรดี พันธุ์ภากร และรองศาสตราจารย์ สุชาติ เกาทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และทรงคุณค่ายิ่งในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์และขอขอบคุณนิสิตทุกท่าน ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ในการเรียนระดับปริญญาโท และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ได้ช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในด้านต่างๆ ตลอด และเสมอมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู และเป็นกำลังใจ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา อาจารย์ และบุคคลที่เคารพรักทุกท่าน

ชูศรี สะพรั่ง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน	9
แนวคิด หลักการและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	11
ด้านหลักสูตร	13
ด้านอาจารย์ผู้สอน	24
ด้านวิธีการสอน	28
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	34
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	40
ด้านการวัดและประเมินผล	46
ความเป็นมาและการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	58
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การจัดกระทำข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	113
วิธีดำเนินการวิจัย.....	113
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	131
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	132
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	143
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	145
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	165
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	168

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์และนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา.....	59
2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา.....	62
3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	66
4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนิสิต จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	67
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	68
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ.....	69
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ.....	71
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน เป็นรายชื่อ.....	72
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ.....	74
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นรายชื่อ.....	75
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ.....	76

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา	77
13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	78
14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน	79
15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ	80
16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายข้อ	81
17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน เป็นรายข้อ.....	83
18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	84
19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นรายข้อ	85
20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ	86

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	87
22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา.....	88
23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	89
24 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	90
25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	91
26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	92
27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ	93
28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา.....	94
29 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	95

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
30	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	96
31	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	97
32	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	98
33	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	99
34	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	100
35	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่	101
36	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	101
37	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	102
38	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	103

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
39	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	104
40	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	105
41	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	105
42	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	106
43	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	106
44	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร.....	107
45	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	108
46	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน.....	109
47	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	110
48	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน.....	111
49	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล....	112

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยนับว่ามีความสำคัญต่อประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นพลังขับเคลื่อนของชาติที่จะช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในสภาวะการณ์ปัจจุบันมีปัญหามากหลายประการที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ทั้งการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก รวมถึงภาวะวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาโดยตรงและโดยทางอ้อม สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่ต้องช่วยแก้ไขปัญหามากหลายของประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องสร้างคนให้มีปัญญา มีความคิด ความรู้ ทักษะ เป็นบุคคลที่พึงเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสังคมการเรียนรู้หรือสังคมวิชาการ มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคู่กับศิลปะ มีความเข้าใจในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมไทย และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งในระดับชุมชน ประเทศ และระดับนานาชาติ (สุธรรม อารีกุล. 2543 : 12)

สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน มีภารกิจหลักคือ ทำหน้าที่ในการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สุธรรม อารีกุล. 2543 : 115) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5)

ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นคุณภาพเป็นเรื่องที่สำคัญ จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์; และไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2542 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณภาพของการอุดมศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. คุณภาพของบุคลากร บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการยอมรับในสังคม การดูแลให้การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างเป็นธรรม บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามที่ต้องการเพื่อให้ทำงานได้อย่างเต็มที่ การวางระบบและสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้นักวิจัยได้ทำงานเป็นทีมสหวิชาการและเป็นโครงการเฉพาะเรื่อง

2. คุณภาพของหลักสูตร จุดมุ่งหมายในการสอนที่ต้องให้สัมพันธ์กับข้อกำหนดของงานและความจำเป็นของสังคม การปรับกระบวนการสอนเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสามารถพัฒนาทักษะในการจัดการได้ การขยายและการเปิดให้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์สารสนเทศอย่างเต็มที่ รวมทั้งพิจารณาสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับความเป็นนานาชาติและเครือข่ายของหลักสูตร นักศึกษาและคณาจารย์

3. คุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญของการอุดมศึกษา ที่ควรได้รับความเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยเฉพาะในด้านการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่ต้องให้สอดคล้องกับความสามารถและความ

ตั้งใจของผู้เรียน ควรสนับสนุนให้มีนโยบายเชิงรุกเกี่ยวกับผู้เรียนที่ด้อยโอกาส การแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงระหว่างมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่ควรจัดทำ รวมทั้งควรมีหน่วยงานที่ดูแลในช่วง เปลี่ยนจากมัธยมศึกษาไปสู่อุดมศึกษาเพื่อไม่ให้เกิดการศึกษาดองขาดตอน

4. คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งสิ่งแวดล้อมทั้งหลายภายใน สถาบันจำเป็นต้องได้รับการดูแลให้มีคุณภาพสูงรวมทั้งโครงสร้างที่สัมพันธ์กับการใช้และพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมให้เกิดมหาวิทยาลัยเสมือน (virtual university) เป็นสิ่งจำเป็นซึ่ง ต้องมากับระบบเครือข่าย และเครื่องมืออุปกรณ์ทางการศึกษาทางไกล

5. คุณภาพของการจัดการ คุณภาพของการจัดการที่ยูเนสโกเน้นเป็นพิเศษในการปฏิรูป คือ การร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่แวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาอยู่ เพราะเป็นไปไม่ได้ที่ สถาบันจะอยู่โดยแยกตัวโดดๆ จากสังคม

สำหรับคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยไทยพบว่า เน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการสร้าง วิจารณ์ญาณ และความคิดสร้างสรรค์มาตลอด บัณฑิตต้องขนขวายสร้างคุณลักษณะและ ความสามารถเหล่านี้ขึ้นเองภายหลังจากจบการศึกษา และในระยะหลัง จำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่ม มากขึ้น คุณภาพการศึกษายังด้อยลงไปและมีแนวโน้มจะด้อยมากขึ้น บัณฑิตมีความสามารถทาง วิชาการต่ำกว่ามาตรฐานสากล และขาดคุณลักษณะที่จำเป็นหลายประการ เช่น วิจารณ์ญาณ การรู้รอบ การรู้สึก และความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (จรัส สุวรรณเวลา. 2539 : 12-13) การสอนจึงเป็นหน้าที่แรกของสถาบันอุดมศึกษา การที่มหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่สอน ได้ดีนั้น ย่อมอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ อาจารย์ ทัศนคติของผู้เรียน หลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์การสอนและระบบการบริหาร (ป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2545 : 128) จากประเด็นดังกล่าวจะเห็น ได้ว่า การที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะเป็นที่ยอมรับได้ ต้องมีมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งแต่เดิมนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลคุณภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัยด้วยวิธีอนุมัติหลักสูตรซึ่ง ทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่าเมื่อเปิดสอนแล้วควรมีคุณภาพ นอกเหนือจากการควบคุมโดยวิธีการนี้ แล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยยังออกระเบียบปฏิบัติอื่นๆ ให้เป็นกรอบในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความอิสระในการจัดการทุกประการ ให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการดำเนินงานทางวิชาการ รวมถึงการอนุมัติหลักสูตร ให้อยู่ในอำนาจของสภามหาวิทยาลัยของแต่ละมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยแต่ละมหาวิทยาลัยจึงมีภารกิจและบทบาทในการรักษามาตรฐานและพัฒนาคุณภาพ ทางวิชาการของตน (ปราณี กุลละวณิชย์. 2540 : 133)

มหาวิทยาลัยบูรพาเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2498 เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ได้เปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และในปี พ.ศ. 2533 ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยประจำ ภูมิภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา มีวิทยาเขตอยู่ใน 3 จังหวัด คือ 1. มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 2. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 57 หมู่ 1 ตำบลโขมง อำเภอ ท่าใหม่ และ 3. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว ตั้งอยู่ ณ บริเวณป่าโคกเพ็ก

หมู่ที่ 4 ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่โดดเด่นประจำภูมิภาคตะวันออก ในปีการศึกษา 2544 มหาวิทยาลัยบูรพาได้เปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 134 สาขาวิชา (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2546 : 1-2) ในระดับปริญญาตรีเปิดทำการเรียนการสอนทั้งหมด 7 คณะ คือ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 19-21)

การจัดการเรียนการสอนในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพานั้น แบ่งเป็น 5 หลักสูตร 6 สาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตรของมหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ (แยกรวมเฉพาะสาขาวิชา) และหมวดวิชาเลือกเสรี

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาเอกสารรายงานประจำปี ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2545 : 17-18) รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 13) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก มหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2546 : 33) และจากการสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิต พบว่า

ด้านหลักสูตร ทางคณะฯ มีการประเมินหลักสูตรในรอบของหลักสูตร และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 13) โดยมุ่งเน้นสาขาวิชานิตะศิลป์ (Multimedia Design) ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของวงงานด้านศิลปะและการออกแบบ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2546 : 33) อย่างไรก็ตาม อาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่าทางด้านดนตรีนั้นเพลงที่กำหนดให้เรียนยังจัดไม่เป็นหมวดหมู่ ซึ่งต้องเรียงจากขั้นง่ายสุดไปถึงขั้นสูงสุด ต้องใช้เวลาให้กับหลักสูตรประมาณ 10-15 ปี ขณะนี้หลักสูตรอยู่ในช่วงลองผิดลองถูก และในอนาคตข้างหน้าทุกหลักสูตรควรมีการตอบสนองความต้องการของตลาดที่เพิ่มมากขึ้น พัฒนาให้เป็นนักบริหารจัดการ คิดสร้างสรรค์งานทางด้านศิลปะด้านวัฒนธรรม ซึ่งหลักสูตรต้องมีความทันสมัยต่อวงการการศึกษา (สัญญาชัย เอื้อศิลป์. สัมภาษณ์. 2547)

ด้านอาจารย์ผู้สอน อัตราส่วนอาจารย์ไม่สมดุลกับจำนวนนิสิต ซึ่งสัดส่วนอาจารย์ประจำต่อจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีเต็มเวลาเทียบเท่า มีค่าเท่ากับ 1 : 11.96 (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2545 : 17-18) และใน 1 สัปดาห์อาจารย์แต่ละท่านจะสอนประมาณ 20-30 คาบเรียน/สัปดาห์ ทำให้อาจารย์มีภาระหน้าที่ในการสอนมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอน มีผลทำให้ขาดการสร้างงานวิชาการ ผลงานสร้างสรรค์ และการทำวิจัย (สัญญาชัย เอื้อศิลป์. 2547 : สัมภาษณ์) และสัดส่วนอาจารย์ประจำปริญญาเอกต่อปริญญาโทยังไม่ได้ตามเกณฑ์ เนื่องจากพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะทางด้านศิลปกรรมยังไม่แพร่หลายมากในระดับปริญญาเอก (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 13)

ด้านวิธีการสอน วิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย และให้นิสิตทำการศึกษาค้นคว้ามาก่อนล่วงหน้า (มนัส จอมปรุ. 2547 : สัมภาษณ์) ส่วน (ชาติรี บัวชื่น. 2547 : สัมภาษณ์) ได้ให้ความเห็นว่า มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นิสิตเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิต

ผลงานทางด้านศิลปะ เปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถามถึงเทคนิควิธีการต่างๆ แต่เนื่องจากภายในคณะมีวิชาเรียนซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติเป็นส่วนมาก จึงส่งผลให้นิสิตแต่ละคนต้องทำการศึกษาค้นคว้ามาก่อนล่วงหน้าก่อนทำผลงาน จากนั้นจึงนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นอาจารย์จึงแสดงทัศนะต่อผลงานของนิสิต ส่วนทางด้านดนตรีไทยและดนตรีสากลนั้นมีการสอนปฏิบัติ แต่ดนตรีสากลมีโน้ตเพลงที่สามารถฝึกบรรเลงได้ ส่วนดนตรีไทยนั้นในคาบเรียนแต่ละคาบอาจารย์ผู้สอนต้องสอนโดยการนั่งต่อเพลงให้กับนิสิตเพราะไม่มีโน้ตเพลงที่ตายตัวและไม่มีเวลาทำโน้ตเพลง ซึ่งทำให้สูญเสียเวลา ควรจะมีวิธีการที่ดีกว่านี้ (สัญญาชัย เอื้อศิลป์. 2547 : สัมภาษณ์)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประมวลการสอนและแผนการสอนยังขาดอยู่หลายวิชา (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 13) ทางด้านศิลปะมีการนำแสดงผลงานโดยการจัดนิทรรศการใน 1 เทอม ประมาณ 2-3 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งขาดความพร้อมในเรื่องสถานที่และขาดความร่วมมือระหว่างเพื่อนนิสิตภายในคณะ (ปราณี ภักดี. 2547 : สัมภาษณ์) ส่วน (รัชฎา ชะตางาม. 2547 : สัมภาษณ์) ได้ให้ความเห็นว่าการจัดงานในแต่ละครั้งเป็นการฝึกในเรื่อง การจัดการ การประสานงาน การทำงานเป็นทีม ส่วนทางด้านดนตรีมีการจัดกิจกรรม เช่น การไหว้ครู การแสดงดนตรี ละคร นาฏศิลป์ แต่มีผู้ให้ความสนใจน้อย ซึ่งบางเรื่องเป็นสิ่งที่หาชมได้ยาก (วิไลพร เนียมแย้ม. 2547 : สัมภาษณ์) และ (สุระเดช มุลรดา. 2547 : สัมภาษณ์) ได้แสดงความคิดเห็นว่าทางคณะมีการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตส่งผลงานเข้าประกวดไม่ว่าจะเป็นทางด้านศิลปะและดนตรี ซึ่งบางครั้งได้รับความสนใจน้อย คณะจึงควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนาให้นิสิตให้ครบทุกด้าน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 13)

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ห้องเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านศิลปะห้องเขียนรูปมีความคับแคบ (มนัส จอมปรุ. 2547 : สัมภาษณ์) ส่วนทางด้านดนตรียังขาดห้องเรียนในภาคทฤษฎี ในภาคปฏิบัติยังขาดห้องปฏิบัติการทางตัดต่อเสียง ห้องซ้อมดนตรี ห้องซ้อมเดี่ยว ส่วนเครื่องดนตรีนั้นยังขาดมาตรฐานในบางชิ้น (สัญญาชัย เอื้อศิลป์. 2547 : สัมภาษณ์) รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องอัดรูปมีไม่เพียงพอ ขาดเครื่องเล่นวีดีโอ เครื่องเล่นเทป คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ โปรแกรมที่ใช้อยู่ไม่ทันสมัย (ชาตรี บัวชื่น. 2547 : สัมภาษณ์)

ด้านการวัดและประเมินผล เนื่องจากคณะมีรายวิชาที่ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติ และมีผลงานทางศิลปะ ดนตรีของผู้เรียนเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องที่ยากในการประเมินผู้เรียน แต่ทางคณะได้มีการวางหลักเกณฑ์คือ ในการเรียนศิลปะไม่มีคำว่าถูกผิด มีคะแนนการเข้าชั้นเรียน คะแนนความประพฤติ ในรายวิชาปฏิบัติ 80 คะแนนได้เกรด A ส่วนภาคบรรยายหรือทฤษฎี 85 คะแนน ได้เกรด A อาจารย์ผู้สอนต้องมีหลักฐานการให้คะแนนและสามารถตรวจสอบได้ซึ่งเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละสาขาวิชาทางคณะให้สิทธิ์อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ขึ้นเอง (สัญญาชัย เอื้อศิลป์. 2547 : สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ

และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต เพื่อใช้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและประสบการณ์การสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อให้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นแนวทางให้แก่อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหาร และสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่เปิดสอนในคณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 26 คน และนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 538 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ตัวแปรเกี่ยวกับอาจารย์ ได้แก่

1.1.1 กลุ่มสาขาวิชา จำแนกเป็น กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชา

ออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์

1.1.2 ประสบการณ์การสอน จำแนกเป็น ต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

1.2 ตัวแปรเกี่ยวกับนิสิต ได้แก่

1.2.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชายและเพศหญิง

1.2.2 สาขาวิชา จำแนกเป็น สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์
สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานันทศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)
สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)

1.2.3 ชั้นปีที่ศึกษา จำแนกเป็น ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4

1.2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ใน 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน

2.3 ด้านวิธีการสอน

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ หมายถึง
ความคิดเห็นหรือการแสดงออกถึงความรู้สึก ความนึกคิด ความเข้าใจ ของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อ
การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ว่ามีความเหมาะสมมาก
น้อยเพียงใด แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง โครงสร้างหลักสูตร จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตใน
แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชา การจัดเนื้อหาสาระของรายวิชาการเรียงลำดับรายวิชา
ที่ง่ายไปสู่รายวิชาที่ยาก รวมทั้งความทันสมัยตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ ในด้าน
ความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอน การใช้เทคนิค
การสอน การลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงบุคลิกภาพของผู้สอน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความ
ยุติธรรม มีคุณธรรม และมีการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

1.3 ด้านวิธีการสอน หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้ดำเนินการในการเรียนการสอน
เช่น การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การ
บรรยาย การฝึกปฏิบัติ การให้ผู้เรียนวิจารณ์งาน การให้ผู้เรียนออกมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ การแสดงผลงานทางด้านศิลปะและดนตรี ทั้งในและนอกสถานที่ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้

1.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน หมายถึง การจัดสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนให้มีความเพียงพอ ทันสมัย เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องซ้อมดนตรี อุปกรณ์ในการเรียนศิลปะ เครื่องดนตรี ให้เพียงพอต่อจำนวนนิสิต

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชา ในด้านวิธีการวัดและประเมินผล และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

2. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2548 โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

2.1 กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ ประกอบด้วยสาขาวิชาจิตรกรรม และสาขาวิชาภาพพิมพ์

2.2 กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ ประกอบด้วยสาขาวิชาเซรามิกส์ และสาขาวิชานิตศิลป์

2.3 กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย และดนตรีสากล)

3. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โดยจำแนกตามสาขาวิชา ดังนี้

3.1 สาขาวิชาจิตรกรรม

3.2 สาขาวิชาภาพพิมพ์

3.3 สาขาวิชาเซรามิกส์

3.4 สาขาวิชานิตศิลป์

3.5 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)

3.6 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนิสิตที่ได้รับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งวัดผลการเรียนรู้เฉลี่ยทุกรายวิชา นับตั้งแต่เข้าศึกษาจนถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ยต่ำกว่า 2.50

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.00

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ยตั้งแต่ 3.01 ขึ้นไป

สมมุติฐานในการวิจัย

1. อาจารย์ที่สอนในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
5. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
6. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสาระดังนี้ ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน แนวคิด หลักการและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และความเป็นมาและการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72) ได้ให้ความหมายของการสอนและการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การสอน (teaching) หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน
2. การเรียนการสอน (instruction) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอน เช่น การใช้สื่อ

การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน

พิสิฐ เมธาภักดิ์ และ ชีระพล เมธิกุล (2531 : 151) ให้ความหมายว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมของบุคคล ซึ่งมีหลักการและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการสอน หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสม และสามารถวิเคราะห์ได้
4. ด้านการประเมินผลการสอน หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลการสอนทั้งหมดได้ ตั้งแต่การวางจุดประสงค์ในการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ผู้สอนได้กระทำไป

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 151) ได้กล่าวว่า การสอน คือ การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เจริญงอกงาม

สุมิตร คุณานุกร (2523 : 130-132) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน หมายถึง

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติ คือ ใช้สอน เนื่องจากหลักสูตรมักกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหา วิชาที่สอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและการประเมินไว้อย่างกว้างๆ มีลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อความสะดวกแก่การนำไปปรับปรุงใช้ให้เข้ากับท้องถิ่นหรือโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรไว้ก่อนทำการสอน ได้แก่ โครงการสอน แผนการสอน

2. ปัจจัยสภาพต่างๆ ภายในสถานศึกษา นับว่ามีส่วนส่งเสริมหรือสกัดกั้นการปฏิบัติงานของผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างมาก สิ่งเหล่านี้ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน จำนวนผู้เรียน แผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดผู้สอนเข้าสอน การใช้แผนการสอน การได้รับงบประมาณ

3. การสอน การสอนเป็นศิลปะของการช่วยให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ นับว่าการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้หลักสูตรได้บรรลุผล การสอนคือ สื่อกลางที่เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร ผู้เรียน และผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

ส่วนชม ภูมิภาค (2523 : 255) ได้กล่าวว่า การสอน คือ การกระทำของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลตามความมุ่งหมายที่การจัดการศึกษาได้วางเอาไว้ วิธีการดำเนินการสอนย่อมแตกต่างกัน แล้วแต่ความมุ่งหมายที่จะให้เกิดอะไรในตัวผู้เรียน

สรุปได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มีความแตกต่างจากการศึกษาระดับอื่นตรงที่เป็นการเน้นการเสาะแสวงหาความรู้ความจริง การเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาให้เกิดทักษะ เกิดความรู้เกิดความรักและมีทัศนคติที่ดีตลอดจนมีคุณธรรมในอาชีพที่จะทำในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต่างมีหน้าที่ บุกเบิก แสวงหา และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมให้กับบัณฑิต ให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยสติปัญญา มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่จะออกไปประกอบอาชีพ ในขณะเดียวกันต้องเป็นผู้ที่รู้จักตนเอง ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นี่คือสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องมอบให้กับนิสิตนักศึกษา โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน (อุทุมพร จามรمان. 2530 : 1)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 4-5) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการสอนในระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดศาสตร์สาขาใดในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดการวิจัยค้นคว้า สืบหาความรู้ออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผิดกับศาสตร์บางสาขาที่ไม่มีการเรียน

การสอน อาจทำให้ความรู้ที่นั้นลบล้างไปจากสังคม จนอาจไม่มีผู้ใดทราบเรื่องนั้นต่อไป การให้มีการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาศาสตร์ให้มีความลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

2. การสร้างบัณฑิต การเรียนการสอนจะแยกออกจากกันไม่ได้ เพราะบทบาทของการสอนคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การสอนจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบัณฑิตในสองลักษณะคือ สร้างผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิชาชีพและวิชาการ ทำให้เข้าใจศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากสร้างคนให้เป็นผู้รู้แล้ว การสอนก็ยังทำให้คนมีความคิดและพฤติกรรมที่ถูกต้องยอมรับได้ในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ย่อมเป็นที่พึงของครอบครัว ที่พึงของสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากได้รับความรู้และการอบรมมาเพียงพอที่บุคคลนั้นจะสามารถดำรงชีวิตที่มีคุณค่า มีอาชีพที่สุจริต และทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย

3. การพัฒนาวิชาชีพชั้นสูง การสอนระดับอุดมศึกษาทำให้วิชาชีพได้รับการพัฒนาไปสู่ระดับสากล เนื่องจากการสอนในระดับนี้จำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความรู้สูงมาช่วยกันถ่ายทอดศาสตร์ แต่ละปีจึงมีการพัฒนาบุคคลเข้าสู่การวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีส่วนร่ำร้ง เผยแพร่พิทักษ์วิชาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ

4. การสร้างสังคมที่ดี เชื่อกันว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะผลิตคนดี คนเก่งออกไปสู่สังคม ดังนั้นการสอนที่มุ่งให้ทั้งความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เรียน คือ การสร้างสังคมที่ดีเพิ่มขึ้นโดยที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป จะช่วยเป็นผู้นำสังคม ทำตัวเป็นตัวอย่างและทำให้สังคมได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่กำหนดแนวทาง โดยการที่ผู้สอนกำหนดทิศทางให้ผู้เรียน เรียนตามหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรมที่ได้มีการวางแผนไว้ และมีการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และนำความรู้ความสามารถมาพัฒนาตนเองและประเทศชาติได้

แนวคิด หลักการและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

จากแนวทางปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 106-108)

1. แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด

2. การพัฒนาหลักสูตร ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สาระของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่าง

สมดุล ทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

3. รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (life-long) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น หลากหลายขึ้น อาทิ การจัดร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่างๆ

4. การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยคณาจารย์หรือผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ

6. ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภทที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

7. ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ

8. ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม

9. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการ ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

นอกจากนี้แรมส์เดน (Ramsden. 1992 : 12) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนว่ามีองค์ประกอบ 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมการสอนและรู้ว่ามีจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรม การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล แล้วเขียนเป็นแผนการสอนไว้ล่วงหน้า

2. ชั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ นับตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นการสอน และขั้นสรุป ในขั้นหัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะและเทคนิคการสอนของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อดำเนินการสอนแล้วต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

3. ชั้นการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมมากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการสอนแล้ว โดยนำผลการวัดมาประเมิน ถ้าผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

4. ขั้นการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า ในการสอนนั้นมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง มีปัญหาประการใด โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์ จำเป็นต้องพิจารณาหาสาเหตุว่ามีข้อบกพร่องในจุดใด แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้การสอนที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายคำว่า “หลักสูตร” ไว้ เช่น เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor; & Alexander. 1959 : 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง บรรดาความพยายามทั้งหมดของสถานศึกษาในการที่จะก่อให้เกิดผลของการเรียนที่สถานศึกษาพึงปรารถนาทั้งในสถานการณ์ภายในและภายนอกสถานศึกษา และ รุจิรี ภูสาระ (2545 : 3) ได้ให้นิยามของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ใช้สอนในสถานศึกษา ชุดวิชาที่เรียน (Set of Subjects) เนื้อหา (Content) โปรแกรมการเรียน (Program of Studies) ชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน (Set of Materials) ลำดับของกระบวนวิชา (Sequence of Courses) จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ (Performance Objectives) กระบวนวิชาที่ศึกษา (Course of Study) ทุกสิ่งที่ดำเนินการในสถานศึกษา รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนวและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งการสอนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่สถานศึกษาเป็นผู้จัด ทุกสิ่งที่กำหนดขึ้นโดยบุคคลในสถานศึกษาลำดับของกิจกรรมในสถานศึกษาที่ดำเนินการโดยผู้เรียน และประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเกิดจากระบบการจัดการของสถานศึกษา

ส่วนฟิลิสฏ เมธากัทร; และธีระพล เมธิกุล (2531 : 92-93) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสุมิตร คุณากร (2523 : 130-132) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หมายถึง ความมุ่งหมาย เนื้อหา วิชาที่สอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และการประเมินไว้อย่างกว้างๆมีลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อความสะดวกแก่การนำไปปรับปรุงใช้ให้เข้ากับท้องถิ่นหรือสถานศึกษา และ อรรถิย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2543 : 186) ได้ให้นิยามคำว่าหลักสูตร ไว้ได้ดังนี้ หลักสูตร คือ เนื้อหาการเรียนการสอน มวลประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย และรายละเอียดของลักษณะรายวิชาที่ประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ สังัด อุทรานันท์ (2532 : 8-16) ได้ให้นิยามคำว่า หลักสูตรไว้ 8 แนวทางด้วยกัน คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้งาน มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำผู้เรียนไปสู่

จุดมุ่งหมายปลายทาง ข้อผูกพันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน รวมไปถึงกิจกรรมทั้งนอกห้องเรียนหรือกิจกรรมนอกหลักสูตร

นอกจากนี้วิชัช วงษ์ใหญ่ (2521 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ

1. รายการที่ทางศึกษากำหนดสอน รวมทั้งวัสดุ หลักสูตร
2. รายวิชาที่สอนให้กับผู้เรียน
3. รายวิชาที่ทางศึกษาเปิดสอน
4. การวางแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ซึ่งทางศึกษาจัดเสนอ

กู๊ด (Good. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา

2. หลักสูตร คือ คำโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอนซึ่งทางศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ขั้น หรือให้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป

3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชา มวลประสบการณ์ กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการอุดมศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษามีความหมายที่แตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเป็นตัวแทนของโปรแกรมการศึกษาสามารถเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงสภาพการจัดดำเนินการของแต่ละสถาบัน (ปทีป เมธาคุณวุฒิ. 2544 : 1) และสุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 16) ได้กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ถ้าปราศจากหลักสูตร การจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11) ได้กล่าวว่า การที่จะทราบว่าการศึกษาระดับต่างๆ จะดีหรือไม่ดีสามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาระดับนั้นๆ ของประเทศ เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการปรับจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติเข้าสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 17) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนบ้ำหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา

3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับสถานศึกษาหลักสูตรให้แนวปฏิบัติแก่ผู้สอน
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่ช่วยให้ผู้เรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นเช่นไร
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546 :19-20)

1. ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา
2. ตรงตามลักษณะของพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่างๆ
3. ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์ของชาติ
4. มีเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และมีพัฒนาการในทุกด้าน
5. สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน คือ จัดวิชาทักษะ และวิชาเนื้อหาให้เหมาะสมกันในอันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกด้าน
6. หลักสูตรที่ดี ควรสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ผลดีควรจัดทำเป็นรูปคณะกรรมการ
7. หลักสูตรที่ดี ต้องยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ เช่น ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอันแสดงลักษณะของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางปรัชญาการศึกษา ทางจิตวิทยา ในจุดประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีสัจการแห่งตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดี วิชาการ

ทางด้านอุตสาหกรรม ระบบการปกครอง และภาวะความเป็นอยู่ของสังคมที่เปลี่ยนไป การบริหาร การศึกษา อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และวิธีสอนและการประเมินผลการศึกษา

8. หลักสูตรที่ดีต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ต่อเนื่องกันไป และต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ ให้ขาดตอนจากกัน

9. ต้องเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาส แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต เพื่อให้มีความเป็นอยู่อย่างผาสุก

10. ต้องเพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของผู้เรียน

11. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ในการ ดำเนินชีวิต

12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานอย่างอิสระ และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อพัฒนาให้รู้จัก การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

13. บอกแนวทาง วิธีสอน และอุปกรณ์สื่อการสอนประกอบเนื้อหาสาระที่สอนไว้อย่าง เหมาะสม

14. มีการประเมินผลหลักสูตรตลอดเวลา เพื่อทราบข้อบกพร่องในอันที่จะปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

15. ต้องจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ

16. ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา

17. ต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน

18. ต้องจัดประสบการณ์และกิจกรรมหลายๆ อย่าง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกอย่าง เหมาะสมตามความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคล

19. ต้องวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างเหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติและสะดวกแก่การวัดและ ประเมินผล

หลักเกณฑ์ของหลักสูตรที่ดี มีดังนี้ (เสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และ สุนทรี คนเที่ยง. 2543 : 57)

1. หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้ บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรับทราบของวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม

2. หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนเป็น ผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้ง ทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

3. หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน

4. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป ควรมีรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียน

5. หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนต้องทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม อันจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ชุมชนหรือเครือข่ายการเรียนการสอนระดับที่กว้างขึ้นด้วย เรื่องราวข่าวสารสำคัญทางวิชาการ และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมควรได้รับการเอาใจใส่ทันทั่วทั้งที่

เกณฑ์มาตรฐานและโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 กำหนดไว้ ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2548 : 8-11)

1. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้ ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

2. การคิดหน่วยกิต

2.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.4 การทำโครงการหรือกิจกรรมเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

3.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

4. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

4.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของ ศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

4.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้

4.2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

4.2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

4.2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

4.2.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

รูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบของหลักสูตรมีด้วยกันหลายรูปแบบ นักการศึกษาได้เสนอรูปแบบหลักสูตรแบบเอกัตภาพ หลักสูตรส่วนบุคคล และรวมส่วนดีของหลักสูตรต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบหลักสูตรให้เลือก (Alternative Design) หรือ หลักสูตรแบบเครือข่าย (Network) ในที่นี้จะกล่าวถึงรูปแบบหลักสูตร 8 รูปแบบ ดังต่อไปนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546 : 133-147)

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชา (The Subject Matter Curriculum) หลักสูตรนี้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ของวิชาต่างๆ และความรู้ในแต่ละวิชาถูกจัดไว้เพื่อการถ่ายทอดอย่างมีระบบ การเรียนการสอนแยกจากกันเป็นเอกเทศ

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlated or Corretation) เป็นหลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาวิชาของวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องหรือส่งเสริมซึ่งกันและกันมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วจัดสอนเป็นเนื้อหาวิชาเดียวกัน

3. หลักสูตรแบบผสมผสาน (Fusion or Fused Curriculum) คือหลักสูตรที่รวมเอาวิชาย่อยๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาผสมผสานกันในด้านเนื้อหาเข้าเป็นหมวดหมู่

4. หลักสูตรแบบกว้าง (Broad Field Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากหลักสูตรเนื้อหาวิชา ซึ่งขาดการผสมผสานของความรู้ให้เป็นหลักสูตรที่มีการประสานสัมพันธ์ของเนื้อหาความรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยึดกิจกรรมต่างๆ ของคนในสังคมเป็นหลัก การจัดหลักสูตรแบบนี้ยึดเอาสังคมและชีวิตจริงเป็นหลัก เพื่อผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum) หลักสูตรแบบนี้ยึดประสบการณ์ และกิจกรรมเป็นหลักมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การสอนโดยวิธีการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการลงมือกระทำ ลงมือวางแผน

7. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ประสานเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สิ่งที่เรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน

8. หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขาวิชา เป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน

รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีดังนี้ (เสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรี คนเที่ยง. 2543 : 57)

1. รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 โดยภาพรวม สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา (Courses) แต่ละรายวิชาอาจจัดเป็นแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชาเดียว (Discipline-based curriculum) ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับวิธีการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ในขณะเดียวกันควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะสหวิทยาการหรือบูรณาการ (Interdisciplinary หรือ Integrated curriculum) เพิ่มขึ้นในทุกส่วนของโครงสร้างหลักสูตร

1.2 จัดประสบการณ์ให้ยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดเนื้อหาจากรายวิชาต่างๆ ให้เป็นหน่วยย่อยๆ (Units หรือ Modules) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจและความสะดวกในการใช้ระยะเวลาเรียนมากขึ้น

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรระดับปริญญาตรีในสังคมยุคใหม่ ต้องจัดให้ยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับหลักการศึกษทั้งในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต

2.1 จัดให้มีการศึกษาแบบเต็มเวลา (Full-time) และการศึกษาแบบไม่เต็มเวลา (Part-time) ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะวิชาเอกที่เป็นที่ต้องการของสังคม

2.2 หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เปิดให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตหรือวิชาเรียนระหว่างสถาบัน (Credit / course transfer) ทำให้หลักของการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอดชีวิต

2.3 การใช้เทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ ช่วยให้หลักสูตรการเรียนการสอนสนองต่อความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาที่ยืดหยุ่นเกิดขึ้นได้หลายสถานที่และหลายวิธีการ รวมถึงการศึกษาทางไกลด้วย (Distance learning)

ประเภทของเนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ขั้นพัฒนาระบบความคิดและการกระทำได้นั้น ทาบา (Taba. 1962 : 172-181) ได้แบ่งโครงสร้างและระดับของเนื้อหาวิชาไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. เนื้อหาที่เป็นข้อมูลแสดงขบวนการและทักษะ (Specific Fact and Processes) การเรียนการสอนในระดับนี้ อาศัยการบรรยาย การบอก การท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาให้มากที่สุด
2. เนื้อหาที่เป็นความคิดและหลักการเบื้องต้น (Basic Idea) เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความคิด ความสัมพันธ์กับเรื่องหนึ่งเรื่องใดแล้ว สามารถนำความเข้าใจและหลักการดังกล่าว มาอธิบายเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นๆ ได้
3. ความคิดรวบยอด (Concepts) ความเข้าใจของแต่ละบุคคลในลักษณะร่วมของสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สามารถแสดงความเข้าใจต่อสิ่งนั้นออกมาอย่างถูกต้อง
4. ระบบความคิด (Thought System or Method of Inquiry) ระบบของความคิดและวิธีการที่จะแสวงหาความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยเนื้อหา ความรู้ทั้ง 3 ระดับมาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ระบบความคิด

ส่วน สมิธ สแตนเลย์ และชอร์ (Smith; & Stanley and Shores. 1950 : 126-130) ได้แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาทั่วไป (General Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนในสังคมต้องเรียน เป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการในครอบครัวหรือสังคมเพื่อให้มีชีวิตอยู่ร่วมกันได้ แต่ต่อมาสังคมเจริญขึ้นและมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงจัดสอนในระบบสถานศึกษา
2. เนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะหรือเนื้อหาวิชาเฉพาะ (General Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เป็นเนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษหรือเทคนิคเฉพาะเพื่อประกอบอาชีพทั่วไป
3. เนื้อหาวิชาเชิงพรรณนา (Descriptive Subject matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและหลักการ (Facts and Principles) เช่น เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น

4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม (Normative Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับกฎ กติกาต่างๆ ค่านิยมหรือมาตรฐานที่สังคมยึดถืออยู่ เช่น ศีลธรรมจรรยาของคน มาตรฐานในการ ยอมรับหรือตัดสินคุณค่าของงานศิลปะ กติกาต่างๆ ของเกม เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา

นักการศึกษาหลายท่านได้วางหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ มีดังนี้

สุมิตร คุณานุสร. 2518 : 81-87; อ้างอิงจากทาบา Taba. 1962 : 267-284 กล่าวว่า การ เลือกเนื้อหาวิชาต้องมีความน่าเชื่อถือและมีความสำคัญ สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม สมดุลย์ ในความกว้างและความลึก สมองความต้องการของความมุ่งหมายได้หลายๆ ข้อ สอดคล้องกับ ประสบการณ์ของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ ชำรง บัวศรี (2532 : 211-213) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

1. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. สอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน
3. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษานั้น
4. เชื่อถือได้ และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้นๆ
5. สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม
6. ครอบคลุมความรู้หลายๆด้าน

การจัดเนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการเลือกมาแล้วนั้น ต้องนำมาจัดลำดับ เนื้อหา (Organization of Sequence) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนหลังตามลำดับ สามารถเรียน ได้สะดวก และเกิดผลการเรียนรู้สูงสุด นอกจากนั้นการจัดเนื้อหาวิชายังช่วยให้เกิดความต่อเนื่อง สัมพันธ์ในหลักสูตรทั้งแนวดิ่งและแนวนอน แนวทางในการจัดเนื้อหาวิชา มีดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546 : 205-207)

1. การจัดเนื้อหาตามลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก (The Simpleto- Complex Approach) ควรจัดเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายและมีลักษณะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นก่อน แล้วจึงให้ เรียนเนื้อหาที่ยากขึ้นไป
2. การจัดเนื้อหาตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง (The Prerequisite Learning Approach) ควรสำรวจก่อนว่า ถ้าให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือในการสอนเรื่อง ใด ผู้เรียนควรเรียนรู้สิ่งใดมาก่อนบ้าง เมื่อทราบแล้วนำสิ่งนั้นมาสอนก่อนเพื่อเป็นการปูพื้น

3. การจัดเนื้อหาตามลำดับของกาลเวลา (The Chronological Approach) เนื้อหาจะได้รับการจัดลำดับโดยใช้เวลาเป็นเกณฑ์ เช่น จัดเนื้อหาเรียงจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน หรือเรียงจากปัจจุบันไปหาอดีต

4. การจัดเนื้อหาตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย (The Whole-to-Part Approach) กล่าวคือ ให้ผู้เรียนเรียนสิ่งที่ปรากฏพร้อมทั้งหมดก่อน แล้วจึงเรียนส่วนที่ย่อยหรือแฉก

5. การจัดเนื้อหาตามลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม (The Part-to-Whole Approach) การจัดเนื้อหาในลักษณะนี้จะตรงข้ามกับวิธีการจัดตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย โดยให้ผู้เรียนเข้าใจส่วนย่อยๆ แล้วค่อยๆ พัฒนาความรู้ความเข้าใจไปยังส่วนรวม

6. การจัดเนื้อหาตามหัวข้อหรือเรื่อง (The Thematic Approach) การจัดแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรต้องจัดเนื้อหาย่อยๆ (Content Elements) ให้อยู่ในหัวข้อหรือเรื่องหนึ่งๆ ในวิชาหนึ่งอาจประกอบด้วยหลายหัวข้อได้ หัวข้อแต่ละเรื่องเป็นอิสระคือไม่ต้องเป็นความรู้พื้นฐานของหัวข้ออื่นๆ หรือบางหัวข้ออาจต้องให้ผู้เรียนเรียนก่อนหรือหลังก็ได้

7. การจัดเนื้อหาจากสิ่งใกล้ตัวไปสู่สิ่งไกลตัวจากผู้เรียน (The Concentric Cycles) เป็นแนวคิดในการจัดเนื้อหาใหม่ที่เกิดขึ้น โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งที่ใกล้ตัวก่อนและขยายขอบเขตออกไปสู่สิ่งที่ไกลตัว

8. การจัดเนื้อหาโดยมุ่งขยายความรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียน หลักสูตรที่เป็นการจัดลำดับเนื้อหาวิชาแบบนี้เรียกว่า Spiral Curriculum การจัดลำดับเนื้อหาแบบนี้มุ่งขยายความรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียน โดยเริ่มจากขอบเขตที่แคบและ เนื้อหามีลักษณะง่าย ไม่เป็นนามธรรม แล้วค่อยๆ ขยายขอบเขตของความรู้ ความเข้าใจ และความคิดรวบยอดขึ้นไปในแนวตั้งเรื่อยๆ ตามความเหมาะสมกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้ของนักเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 36-38) ได้กล่าวว่า หลักในการจัดเนื้อหา มีดังนี้

1. จัดลำดับเนื้อหาโดยยึดหลักทางตรรก (Logic) และทางจิตวิทยา คือ

1.1 จัดลำดับจากง่ายไปหายาก คือ เรื่องใดที่ไม่ซับซ้อนหรือมีความซับซ้อนน้อยกว่า เรื่องใดที่เป็นพื้นฐานของเรื่องต่อไป ก็จัดเรื่องดังกล่าวไว้ก่อน

1.2 จัดตามลำดับจากพื้นฐานที่จำเป็น มีเนื้อหา หรือภาระกิจการเรียนบางประเภท ซึ่งมีลักษณะของการมีลำดับก่อนหลัง กล่าวคือ การเรียนรู้ในเรื่องหลังๆ ต้องอาศัยความรู้ มโนทัศน์ หลักการ จากตอนต้นๆ

1.3 จัดตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างชัด

1.4 จัดตามลำดับของเหตุการณ์ กล่าวได้ว่าจัดตามลำดับเวลาจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลัง

1.5 จัดตามลำดับจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัว

2. จัดเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้เอื้อต่อการสะสมความรู้ ในการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการสะสมเพื่อให้เกิดความมั่นคงและเพียงพอสำหรับการที่จะเรียนในขั้นต่อไปอย่างสัมฤทธิ์ผล

3. จัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งให้เกิดบูรณาการของความรู้ และการถ่ายโอนความรู้จากวิชาหนึ่งไปสู่อีกวิชาหนึ่ง ความสัมพันธ์ในที่นี้ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวิชา อาจจัดเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ให้มีลำดับสัมพันธ์กัน

3.2 ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของความรู้ที่เรียนกับประสบการณ์ของตนเอง การที่จะบรรลุจุดประสงค์ในข้อนี้ได้ต้องจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้สัมพันธ์กันด้วย

จากการศึกษางานวิจัยของ วรณพร จัตราทอง (2546 : 114) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านหลักสูตร อาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรมีการบูรณาการรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ ต่อเนื่องและประยุกต์กับการทำงานในอนาคตของผู้เรียน และ นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 96) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่า ด้านหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ได้ใช้มาเป็นเวลา 15 ปี แล้วยังไม่มีการประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา ความมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตร ผู้เรียนต้องเรียนให้ครบตามที่กำหนดไว้ อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดกับผู้เรียน

ด้านอาจารย์ผู้สอน

ความหมายของอาจารย์ผู้สอน

มาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอน หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4) นอกจากนี้ มาตรา 4 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอน หมายความว่า บุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานเลขาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 168) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้สอน ว่า หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

นอกจากนี้ เปลื้อง ณ นคร (2525 : 89) ให้ความหมายของคำว่า ผู้สอน ว่า หมายถึง ผู้มีความหนักแน่น ผู้ควรแก่การเคารพของศิษย์ผู้สั่งสอน

ลักษณะของอาจารย์ผู้สอนที่ดี

ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ (2542 : 29-30) ได้กล่าวว่า ผู้สอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพที่ดีในสังคมไทยในปัจจุบันควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านส่วนตัว คือบุคลิกภาพต่างๆ ได้แก่ การปรับตัว การวางตัว และการแต่งกายของผู้สอนเมื่อมองจุดนี้แล้วผู้สอนจะต้องเพียบพร้อมในเรื่องส่วนตัวไม่มีจุดต่างพร้อย มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
2. ด้านการเรียนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ คำนึงถึงวิธีแนวทางการสอนให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ทั้งการสอนและงานที่ได้รับมอบหมาย มีการพัฒนางานอยู่เป็นประจำ
3. ด้านชุมชน ผู้สอนต้องปรับตัวให้เข้ากับชุมชนให้ได้ รู้จักช่วยเหลือชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเข้ากับชุมชนได้
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้สอนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้บริหารด้วย

เชียรศรี วิวิศศิริ (2527 : 168-169) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของผู้สอนผู้ใหญ่ ไว้ดังนี้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีความแม่นยำในหลักสูตร และเนื้อหาวิชา มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ทันโลกทันเหตุการณ์ มีทักษะความชำนาญในวิธีการ และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ มีอารมณ์ขัน ไม่เครียด มีกลวิธีหลายๆ วิธีในการสอน ใช้อุปกรณ์การสอนหรือสิ่งต่างๆ ช่วย มีความสามารถในการสร้างและรักษาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์ได้ เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง มีความรักความเสียสละ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน ยอมรับและเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย มีความเข้าใจตนเอง ทราบข้อจำกัดของตนเองทั้งเด่นและด้อย รู้ว่าจุดเด่นบางอย่างอาจเป็นจุดด้อยในบางสถานการณ์ มองโลกในแง่ดี มีความจริงใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ เข้าใจความต้องการและปัญหาพื้นฐานของผู้เรียน สามารถมองเห็นปัญหาและแสวงหาแนวทางแก้ปัญหานั้นๆ ได้ มีความสำนึกว่าตนมิใช่ผู้สอน แต่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติตนเป็นเพื่อนร่วมเรียนหรือในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ พุทธชาต ราชปรีชา (2524 : 221) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้ เป็นผู้มีความเมตตา เป็นผู้เข้าใจคนอื่นได้ง่าย เป็นผู้มีความเป็นมิตรอยู่เสมอ เป็นผู้ที่ยืดหยุ่นได้และยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นผู้ที่รู้จักวางแผนการสอนและเตรียมกิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบ เป็นผู้สามารถเปลี่ยนแปลงการสอนจากสอนเด็กมาเป็นผู้ใหญ่ ปฏิบัติต่อผู้เรียนในฐานะที่เขาเป็นผู้ใหญ่ พยายามทำให้ประสบการณ์ของผู้เรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตประจำวันของผู้เรียน รู้จักเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นคนมีอารมณ์ขัน และรู้จักสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เป็นกันเอง

มิเคลิช (ทศนีย์ ตรีธาร. 2544 : 21; อ้างอิงจาก Michalish. 1979 : 18-19) ได้กล่าวว่า ผู้สอนที่ทำการสอนทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพต้องมีความรู้ในสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. รู้จุดมุ่งหมายของการสอนที่ชัดเจน
2. รู้ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่ม และ เป็นรายบุคคล
3. รู้จักสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
4. รู้จักชุมชน
5. รู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย
6. รู้เทคนิคการสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
7. รู้หลักการใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการสอน
8. รู้การประเมินผล
9. ศึกษาและเอาใจใส่ที่จะรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน

บิตเติล (ทศนีย์ ตรีธาร. 2544 : 21; อ้างอิงจาก Biddle. 1976 : 346-347) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้สอนว่าควรมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. ด้านพฤติกรรมของผู้สอน อาจสังเกตได้จากพฤติกรรมต่างๆ ของผู้สอนโดยตรง เช่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน ยกย่องชมเชยผู้เรียน ซอถามปัญหาผู้เรียน แนะนำแนวทางแก่ผู้เรียน วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้เรียน

2. ด้านกิจกรรมการกระทำ คือ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความประพฤติ มีความสำรวม

3. ด้านพฤติกรรมการสอนของผู้สอนในขณะที่ทำการสอนในชั้น

นอกจากนี้สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2544 : 140-143) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้สอนที่สำคัญ ได้แก่

1. เป็นผู้จัดการ (Manager of the learning environment) ผู้สอนต้องดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยการจัดและการวางแผน เพื่อให้เกิดสิ่งที่ต้องการ

2. เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator of individual development) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ตามที่ผู้เรียนต้องการ ผู้สอนจึงต้องรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปรับวิธีเรียน วิธีสอนให้หลากหลาย

3. เป็นสื่อกลาง (Mediator of human relations) ผู้สอนมีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับกลุ่มผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ให้การยอมรับและความอบอุ่นแก่ผู้เรียน

ส่วนวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 59-60) ได้กล่าวว่า ก่อนการสอนผู้สอนต้องวิเคราะห์ความพร้อมด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะติดต่ออาชีพ ผู้สอนรู้สึกมีความภูมิใจในความเป็นอาจารย์หรือไม่ รู้สึกมีความสุขและสนุกที่จะสอนมากนักน้อยเพียงใด ผู้สอนมีความเต็มใจที่จะรับบทบาทภาระการสอนหรือไม่ ผู้สอนควรได้พิจารณาตนเองจากข้อคำถามหลายๆ ประเด็น เพื่อให้มั่นใจว่ามีความรักการสอน ผู้สอนยังเห็นว่าอาชีพสอนเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดความสุขทางใจ มีความปิติและเต็มใจที่จะสอนลูกศิษย์ มีความสุขที่จะค้นคว้าหาความรู้ตลอดจนหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี

2. ความรู้ ผู้สอนมีความรู้ในสาระของวิชาที่กำหนดในหลักสูตร (Curriculum) มากน้อยเพียงใด ความรู้ที่ผู้สอนมีอยู่ในระดับสูงกว่าหรือน้อยกว่าความรู้ที่กำหนดในลักษณะรายวิชา (Course Description) ผู้สอนควรเลือกสรร เสาะหาความรู้ เพื่อให้เหมาะกับหลักสูตรและระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ต้องอ่านค้นคว้าและเข้าประชุมวิชาการในศาสตร์ของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

3. ศาสตร์การสอน ผู้สอนที่มีความรู้ด้านสาระวิชา เป็นจำนวนมากที่ไม่อาจเป็นผู้สอนที่ดีได้เนื่องจากขาดความรู้ด้านศาสตร์การสอน ดังนั้น ผู้สอนต้องถามตนเองว่าผู้สอนทราบวิธีการสอนหลายๆ แบบหรือไม่ การสอนบรรยายจะใช้ได้เมื่อใด การสอนสัมมนา มีจุดมุ่งหมายอย่างไร จะได้ใช้ในกรณีใด การสอนแบบโครงการ แบบปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไร และเมื่อใดจะให้การระดมสมอง หรือการประชุมกลุ่มย่อย ศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้ได้มีผู้ประมวลไว้ ซึ่งผู้สอนควรได้พิจารณาว่า สามารถหรือพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนอย่างไร การรู้ศาสตร์การสอน ย่อมทำให้ผู้สอนรู้วิธีการวางแผนการสอน วิธีการดำเนินการสอน การนำเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ การเรียนเรียงสาระตามลำดับอย่างดี การมีอุปกรณ์ประกอบที่ชัดเจน สวยงาม ตลอดจนการประเมินผลอย่างถูกต้อง

4. บุคลิกภาพ ผู้สอนที่มีบุคลิกภาพดี เช่น หน้าตามีความสุข อุ่มเอิบ ยิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ดี สุขภาพจิตดี ย่อมชวนให้นิสิตนักศึกษา เกิดความประทับใจ ต้องการเรียนด้วย และถ้าเป็นผู้ที่พูดได้คล่องแคล่ว เสียงดัง ฟังชัด พูดชัดถ้อยชัดคำแล้วยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาเลื่อมใส สนใจติดตามฟังเรื่องที่อาจารย์สอนได้มากกว่า การนั่งฟังอาจารย์พูดเบาๆ ไม่ชัดเจน ไม่ได้ยิน ทำให้เกิดการเบื่อง่าย ผู้สอนจึงควรปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับการมีอาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งจำเป็นต้องพิถีพิถันกับเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องแต่งกาย น้ำเสียงและท่าทาง เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหน้าของคนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าอาจารย์จะไม่จำเป็นต้องหล่อหรือสวยเหมือนดาราโทรทัศน์ แต่ควรอยู่ในระดับรองๆ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องปรากฏกาย โดยเฉพาะต่อหน้ากลุ่มชนที่เป็นเยาวชนจำนวนไม่น้อยซึ่งชอบความดูดี สง่างามเช่นเดียวกัน

จากการศึกษางานวิจัยของ ชุตีรัตน์ เจริญสุข (2545 : 95-99) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ด้านผู้สอน อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีคุณสมบัติที่หลากหลาย เพราะต้องใช้อาจารย์ผู้สอนจากหลายสาขาวิชา เช่น ด้านบัญชีและด้านการตลาด และผู้สอนมีภาระหน้าที่อื่นที่แตกต่างกันทั้งในแง่ของปริมาณงาน และลักษณะของงาน อีกทั้งผู้สอนส่วน

หนึ่งมีคุณวุฒิไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอน ซึ่งส่งผลให้การทำงานด้านการสอน การวางแผนการสอน การจัดสรรเวลาสำหรับการเรียนการสอนได้รับผลกระทบ ส่วนนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางธุรกิจมีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี ส่งผลให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน และข้อที่พบปัญหามากคือ ผู้สอนควรใช้เทคนิคในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน และผู้สอนควรมีเวลาให้แก่ผู้เรียนและมีความตรงต่อเวลาในการสอน และ สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : 66) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านผู้สอน นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการสอน และมีบุคลิกภาพลักษณะเหมาะสมกับความเป็นครู

สรุปได้ว่า ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพทางกาย ทางวาจา ทางการแต่งกายที่ดี มีความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ และมีความรู้ในวิชาที่สอนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบในการสอน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เพื่อร่วมงาน ผู้บริหาร และชุมชน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิเคราะห์ผู้เรียนได้ มีการวางแผนการสอนเตรียมการสอนล่วงหน้า และสอนอย่างมีระบบ ให้ความเสมอภาคกับผู้เรียนแต่ละคนเท่าเทียมกัน วัดและประเมินผลผู้เรียนตามเกณฑ์ที่วางไว้อย่างยุติธรรม

ด้านวิธีการสอน

ความหมายของวิธีการสอน

วิธีสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ เช่น พฤติกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอนในการจัดการดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. 2542 : 25)

สุพิศ ทองมาก (2536 : 6) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอน คือการนำหลักสูตรไปสู่การสอน มีการจัดระบบกระบวนการเรียนการสอน มีกิจกรรม และกำหนดแผนงานส่งเสริมการเรียนการสอน โดยมีผู้สอนและผู้เรียน

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 106) ได้กล่าวถึง วิธีการสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนว่า คือ พฤติกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอน

ลักษณะวิธีการสอนที่ดี

บวร เทชรินทร์ (2548 : 4) ได้กล่าวถึงการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนด้วยการกระทำ การได้ลงมือทำจริง ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
 2. มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกับผู้อื่น
 3. มีการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เรียนด้วยความสุข ความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
 4. มีการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรเป็นอย่างดี
 5. มีการใช้สื่อการสอน จำพวกโสตทัศนวัสดุ เพื่อสร้างความสนใจ ช่วยผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
 6. มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ ผู้เรียนสนุกสนาน ได้ลงมือปฏิบัติจริง และดูผลการปฏิบัติของตนเอง
 7. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม หรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ
 8. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีมีประโยชน์ไม่เลียนแบบใคร
 9. มีการใช้การชักจูง ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน เครื่องเชิดชูเกียรติ การลงโทษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและทำ
 10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้สอน
 11. มีการสร้างความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ
 12. มีการประเมินผลตลอดเวลา โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนของผู้สอนตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด
- นอกจากนี้อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 11-13) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดีไว้ดังนี้
1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครบองค์ประกอบของการสอน
 2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติและด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี
 3. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาและการสอน
 4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำการกิจกรรมด้วยตนเอง
 5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา
7. เป็นการสอนที่สร้างความสนใจ
8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้
9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
10. เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
11. เป็นการสอนที่มีกระบวนการ
12. เป็นการสอนที่มีการวัดผลประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน
13. เป็นการสอนที่ผู้สอนสอนด้วยวิถียุทธศาสตร์ความเป็นครู

ประเภทของวิธีการสอน

วิธีการสอนที่ใช้ในการสอนระดับอุดมศึกษา มีดังนี้ (ทศนา แคมมณี. 2546 : 10-101)

1. การบรรยาย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอก เล่า อธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนซักถาม แล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง
2. การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต
3. การทดลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลองและลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลอง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง
4. การนิรนัย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้น หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นไปในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้นๆ อย่างลึกซึ้ง หรือกล่าวสั้นๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อยๆ
5. การอุปนัย คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ ที่มีหลักการ แนวคิด ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียนแฝงอยู่มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์ จนสามารถดึงหลักการ แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมา เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่างๆ ด้วยตนเอง

6. การไปทัศนศึกษา คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ โดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้ และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

8. การแสดงละคร คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

9. การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

10. กรณีตัวอย่าง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

11. การสอนโดยใช้เกม คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

12. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

13. การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ คือ ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลายๆ อย่างประสมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมี

เนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าสู่ศูนย์ต่างๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

14. สอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม คือ การให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากบทเรียนปกติ กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย (small steps) เพื่อให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที (immediate feedback) ว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบทั้งแบบสอบก่อนการเรียนรู้ (pre-test) และแบบสอบหลังเรียน (post-test) ไว้ให้

เกณฑ์การพิจารณาเลือกใช้วิธีการสอน

การเลือกใช้วิธีการสอนผู้สอนจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกวิธีสอนมาใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของบทเรียน สุวัฒน์ มุทฺธเมธา (2523 : 219-221) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาเลือกใช้วิธีสอน ดังนี้

1. วิธีการสอนควรเหมาะสมกับความสามารถ ความรู้ในเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้สอน วิธีการสอนที่เหมาะสมควรเป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนมีความพอใจ และสนุกสนานในการสอนจะทำให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและศรัทธาในตัวผู้สอนยิ่งขึ้น
2. วิธีการสอนควรเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน วิธีการสอนบางวิธีอาจจะเหมาะกับผู้เรียนในบางวัยแต่ในบางวัยอาจจะไม่เหมาะสม ผู้สอนจึงควรพิจารณาเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน
3. วิธีการสอนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน ในการกำหนดวัตถุประสงค์การสอนบางครั้งผู้สอนอาจกำหนดวัตถุประสงค์โดยเฉพาะลงไป เช่น ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมมือกันทำงาน
4. วิธีการสอนต้องสอดคล้องกับเวลาและสถานที่ บางครั้งผู้สอนมีเวลาในการสอนน้อย จึงต้องหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเวลาที่ตนมีอยู่ หรือในบางครั้งผู้สอนต้องการสอนโดยใช้สื่อโสตบางอย่าง เช่น การใช้ภาพสไลด์ แต่ห้องเรียนสว่างมากเกินไป การสอนก็จะไม่ได้ผล
5. วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่าเนื้อหาวิชาแต่ละเรื่องแต่ละตอนนั้นย่อมมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันไปจึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้

6. วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน วิธีการสอนบางอย่างเหมาะสมกับการสอนผู้เรียนที่มีจำนวนมาก เช่น การสอนโดยการบรรยาย การสอนบางอย่างสอนได้เฉพาะผู้เรียนกลุ่มน้อยๆ เช่น การสอนโดยการทดลอง ดังนั้น ผู้สอนควรเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสม

7. วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการและประสบการณ์ของผู้เรียน

8. วิธีการสอนต้องให้เหมาะสมกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนต่อผู้เรียน และผู้เรียนต่อผู้เรียน กล่าวคือ วิธีการสอนบางอย่างจะใช้ได้ผลดีต่อเมื่อนักเรียนมีความคุ้นเคยกันอยู่ก่อน เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การอภิปราย

9. วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับอุปกรณ์และสภาพแวดล้อม การสอนที่ดีและเหมาะสมในการเรียนนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องและตรงตามเจตนาของการใช้

นอกจากนี้ การที่ผู้สอนจะเลือกวิธีสอนมาใช้ ควรพิจารณาถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ดังนี้ (วาริ ธีระจิตร. 2526 : 84-85)

1. วิธีสอนควรเสนอแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจต่อบทเรียนได้เป็นอย่างดี โดยไม่ต้องใช้เวลามาก และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง
2. วิธีสอนควรก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีที่ถูกต้องกับสภาพความต้องการของสังคมและเป็นที่ยอมรับ การแสดงแบบอย่างของผู้สอนจะช่วยสนองตอบทัศนคตินั้นๆ ด้วย
3. วิธีการสอนควรก่อให้เกิดทักษะต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแสดงออกทางสังคม การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรับผิดชอบ ทักษะในการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม
4. วิธีสอนควรก่อให้เกิดแนวทางที่จะนำความรู้ เจตคติ และทักษะต่างๆ ที่ได้ฝึกฝนเป็นอย่างดีนำไปใช้และปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษางานวิจัยของ ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546 : 90) ศึกษาเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านการเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้สอนให้การเอาใจใส่และรับผิดชอบในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีการผสมผสานสาระความรู้ในแต่ละรายวิชา ให้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา ฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่น รวมถึงสอนความรู้ด้านจิตพิสัย ในเรื่องของการปลูกฝังด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี สามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ให้เห็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม และ ปรีศนา สมพงษ์ (2532 : 154-155) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอนศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต พบว่า ด้านวิธีสอน นิสิตวิทยาเขตบางแสนมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ อาจารย์มีประสบการณ์ทางการทดลองปฏิบัติมาก่อน จนสามารถบอกวิธีการผลิตในขั้นตอนได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้มีปัญหาในการเรียนการสอน วัสดุในการสอนมีไม่เพียงพอ เนื่องจากอุปกรณ์เก่าชำรุดไม่ได้รับการบำรุงรักษา การสอนแบบสาธิตและปฏิบัติการจึงมีน้อยขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา

สรุปได้ว่า วิธีการสอน เป็นการสอนที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การทำงานเป็นทีม การสาธิต ระหว่างผู้สอนมาสู่ผู้เรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่สนองตอบความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ที่นำมาพัฒนาศักยภาพในตัวของผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2533 : 189-190) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน ไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ได้ผลดี การสอนของผู้สอนเป็นไปอย่างมีความหมาย ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527 : 115) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่แสดงถึงความพยายามที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวที่กำหนดไว้ ปกติหมายถึงวิธีสอนแบบต่างๆ และการจัดบรรยากาศเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังพฤติกรรมด้านจิตลักษณะไปพร้อมกับ พุทธิลักษณะ และปฏิบัติลักษณะ

วไลพร คุโณทัย (2530 : 19) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนว่า หมายถึง สภาพการณ์ของการวัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพน่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง (วารี ธีระจิตร. 2526 : 162-163) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน
2. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
8. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล

9. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน
11. กิจกรรมช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่
14. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่างๆ

ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546 : 73)

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน
2. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกัน

3. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกละเลินเล่อในการเรียน

4. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดทักษะกระบวนการให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีความเป็นไทย

5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 24) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้สอนนำไปพัฒนาผู้เรียนมี 11 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านมนุษยสัมพันธ์
2. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์และมิติสัมพันธ์
3. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านเหตุผลคณิตศาสตร์
4. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านภาษา
5. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรี
6. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านศิลปะ
7. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านพลศึกษา
8. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านสิ่งแวดล้อม
9. กิจกรรมศูนย์เพื่อนเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์หรืออีคิว (EQ)
10. กิจกรรมศูนย์วิทยาการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
11. กิจกรรมการวัดและประเมินผลที่เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาต่างๆ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ และจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. : 14)

1. ประเภทพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านปัญญา คือ ความรู้ ความเข้าใจ และการมีทักษะในการคิด
2. ประเภทเจตพิสัย (Affective Domain) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านเจตคติ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึก และอารมณ์ เช่น ความสนใจ ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ค่านิยม ความซาบซึ้ง จิตสำนึก ความรู้สึกรับผิดชอบ และการเข้าไปมีส่วนร่วม
3. ประเภททักษะพิสัย (Psychomotor Domain) การเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ มุ่งให้เกิดพฤติกรรมการนำไปใช้ได้ ทำได้ ปฏิบัติได้

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546 : 73-76)

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่า จุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด เช่น การสอนครั้งนี้มีจุดประสงค์เน้น พฤติกรรมด้านทักษะ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะ
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาชอบเรียนปนเล่น ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาท ได้แข่งขัน ได้เล่นเกม ได้ร้องเพลง ได้เต้น ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชามีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม เนื้อหาวิชาแต่ละประเภทต้องอาศัยเทคนิควิธีสอน หรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้
6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ความรู้เป็นผลพลอยได้จากการทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางความคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการ และเทคนิควิธีการต่างๆ

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ผูกพันวิธีการแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษานอกสถานที่ หรือจัดนิทรรศการ แสดงละคร จัดโต้วาที ฯลฯ

9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการสอนแต่ละเนื้อหาวิชาและแต่ละครั้ง ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีเดียวกันตลอด ควรคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา

10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเป็นสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน บรรยากาศจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนเข้มงวด เคร่งขรึม และเคร่งเครียด บรรยากาศจะตึงเครียดทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ให้ความเมตตา มีบุคลิกภาพที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ให้อิสระผู้เรียนในการซักถามปัญหา และปรึกษาหารือกันระหว่างทำกิจกรรม จะเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมได้ดี

11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่อง แล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผลระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม และภายหลังการทำกิจกรรม โดยผู้สอนอาจใช้วิธีสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงานหรือทดสอบ เมื่อวัดผลแล้วถ้าพบว่ากิจกรรมนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีก็นำไปใช้ต่อไปได้ แต่ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุ แล้วแก้ไขให้ตรงจุด

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทั่วไปแบ่งได้ 2 รูปแบบ ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546 : 76-78)

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนการสอนมากกว่าผู้เรียน โดยเริ่มจากเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอน เป็นผู้นำในขณะปฏิบัติกิจกรรม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ การเรียนการสอนจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ กิจกรรมที่ผู้สอนใช้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การถามตอบ

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง คือ เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่วนผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม และเป็นผู้สรุปประเด็นสำคัญ การเรียนการสอนดำเนินไปโดยการ

ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม การทดลอง การประดิษฐ์ การแสดงบทบาทสมมติ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

2.1 กิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มให้ปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกให้รู้จักหน้าที่ บทบาทของตนเองในการทำงานกลุ่ม ฝึกการวางแผนงาน จัดระบบงานกลุ่ม และฝึกการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ และกิจกรรมกลุ่มย่อย

2.2 กิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นรายบุคคล

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของแต่ละคน ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เช่น การทำโครงงาน การแต่งคำประพันธ์ การทดลอง การประดิษฐ์ การเล่านิทาน การรายงาน

นอกจากนี้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบได้หลายรูปแบบ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. : 26-31)

1. การบรรยาย เป็นการเตรียมข้อมูลที่น่าเสนอข้อเท็จจริงเป็นการเล่าเรื่องประสบการณ์จริง กิจกรรมประเพณี

2. การอภิปราย เป็นกิจกรรมในการฝึกทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ คัดการณ และตัดสินใจ สามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 ให้ประเด็นปัญหาแก่ผู้เรียน แล้วให้ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ผู้สอนต้องการจะฝึกทักษะการคิด ซึ่งผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

2.2 ให้ผู้เรียนนำเรื่องที่ตรงสรุปแสดงความคิดเห็นไปนำเสนอในการประชุมอภิปราย เมื่อมีการพบผู้สอนประจำกลุ่ม และเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างเต็มที่ วิธีการนี้ผู้สอนมีบทบาทในการช่วยดำเนินการอภิปราย หรือฝึกให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการอภิปรายได้ และผู้สอนประจำกลุ่มเป็นผู้สรุปเนื้อหาทั้งหมด วิธีนี้ผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนให้รู้จักกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และเข้าร่วมกิจกรรม

3. การทดลอง เป็นการให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ข้อความหรือคำบอกกล่าวที่เรียนรู้อย่างเชื่อถือได้หรือไม่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการนี้ เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน พัฒนาด้านทักษะ นำไปใช้ประโยชน์ได้ พัฒนาผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. การสาธิต เป็นการแสดงกลวิธีในการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

5. การแก้ปัญหา หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้เรียนต้องใช้หลักการในการแก้ปัญหา คือ ต้องสำรวจสภาพปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีเนื้อหา แนวทางในการแก้ปัญหา จึงรวบรวมข้อมูลที่มีทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผล

6. กรณีตัวอย่าง เป็นรายละเอียดของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่น่ามาให้ผู้เรียนศึกษา อาจเป็นเรื่องจริง ข้อเขียน ภาพยนตร์ วัตถุทัศน หรือปัญหาของผู้เรียนเอง ละครจากรายการวิทยุ การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกรณีตัวอย่าง ช่วยให้ผู้เรียนหาหนทางแก้ไขหลายๆ ทางต่อปัญหานั้นๆ

7. วิธีสืบสวนสอบสวน เป็นวิธีที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา สืบเสาะหาความรู้ ทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล ขยายความคิด และโครงสร้างความคิดของผู้เรียน ฝึกผู้เรียนให้รู้จักนำข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและประสบการณ์ของตน มาช่วยประกอบการตัดสินใจ ผู้เรียนต้องฝึกการสังเกต การคิด วิเคราะห์ปัญหา ฝึกการหาข้อมูล ทดสอบข้อมูล

8. บทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติ และเข้าใจบทบาทที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน

9. การใช้ชุมชนเป็นฐานความรู้ ให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า แสวงหาข้อมูลจากแหล่งวิทยาการ ในชุมชนมาช่วยประกอบการเรียนของตน ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการสำรวจ สัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน เพื่อได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง เป็นการเรียนรู้จากชีวิตจริง

10. การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดกิจกรรมการสอนวิธีนี้จะให้ประชาชนในชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีส่วนร่วมแก้ปัญหา

จากการศึกษางานวิจัยของ ชุตติรัตน์ เจริญสุข (2545 : 95) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่เป็นปัญหาและได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ เวลาเรียนที่จัดให้เรียนน้อยเกินไป รองลงมาคือควรให้มีกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติให้มาก ก่อนให้ปฏิบัติจริง และการมีผู้สอนหลายคนทำให้สับสนและไม่สะดวกในการขอพบผู้สอนเพื่อขอคำปรึกษาชี้แนะ และนารี รมย์นุกูล (2547 : 105) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมให้อาจารย์ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และได้กำหนดแบบฟอร์มโครงการสอน (Course Outline) ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดรายละเอียด เช่น รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต วัน/เวลา โครงการสอนที่นักศึกษาได้รับจึงมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสำคัญเพราะกิจกรรมคือสิ่งที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเข้าใจ กล้าแสดงความคิดเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และบรรยากาศที่ดี

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

ความหมายของอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 2) ได้ให้ความหมายว่า อาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในสถานศึกษา ที่ใช้ในการเรียนการสอนและปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ รวมทั้งใช้จัดกระทำอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน แบ่งเป็นอาคารเรียนและอาคารประกอบ

บุญช่วย จินดาประพันธ์ (2536 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาคารสถานที่ หมายถึง ตึก บ้านเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ที่บุคคลได้เข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ รวมทั้งอัมพจันทร์ หรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ชุมนุมของประชาชน ไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้ง และโดยเฉพาะที่ซึ่งติดต่อกับทางสาธารณะ ให้หมายถึงสะพาน อุโมงค์ ท่อ หรือรางระบายน้ำ รั้ว หรือกำแพง ป้ายโฆษณาที่ติดไว้อย่างถาวร ตู้เรือ เชื้อน ทำน้ำหรือทำจอดเรือ

สุเทพ ทองประดิษฐ์ (2521 : 22) ได้ให้ความหมายของอาคารสถานที่ และบริเวณสถานศึกษา ไว้ดังนี้

อาคาร หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในสถานศึกษาอันเป็นที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ แบ่งเป็นอาคารเรียนและอาคารประกอบ

สถานที่ หมายถึง สถานที่ที่ใช้กระทำอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น ส้วม น้ำดื่ม น้ำใช้

สื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio Visual Aids) หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 244)

บำรุง กลัดเจริญ; และ ฉวีวรรณ กิณาวงศ์ (2527 : 244) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instructional Aids) หรือโสตทัศนวัสดุ (Audiovisual Materials) หมายถึง วัสดุสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ ภาพ ตลอดจนสถาบัน สถานที่และกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนใช้ประกอบการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนของผู้เรียนบังเกิดผลดีที่สุดหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สื่อการสอน คือ ของทุกสิ่งทุกอย่าง ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ (Knowledge) ข้อเท็จจริง (Facts) ทักษะ (Skills) เจตคติ (Attitude) และความซาบซึ้งเห็นคุณค่า (Appreciation) ให้แก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการวางแผนอาคารสถานที่

สุปรีชา หิรัญโร (ม.ป.ป. : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

1. การวางแผนช่วยให้ทราบถึงความต้องการอาคารสถานที่ทางการศึกษาในท้องถิ่นนั้น และสามารถสนองความต้องการได้อย่างดีที่สุดเท่าที่ทรัพยากรจะอำนวย

2. การวางแผนช่วยให้ได้สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เทคนิคการสอน และรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งเกิดขึ้นเสมอ

3. การวางแผนช่วยให้ได้สถานศึกษาที่สวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่ดี เนื่องจากมีการคิดถึงความสัมพันธ์ครบถ้วนของอาคารและสถานที่ต่างๆทั้งหมด

4. การวางแผนช่วยให้สถานศึกษารู้จักการประหยัด นับตั้งแต่ประหยัดในการก่อสร้าง ประหยัดในการบำรุงรักษา ฯลฯ

5. การวางแผนช่วยให้ทราบระยะเวลาที่สมบูรณ์เต็มรูปแบบของโครงการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมด

6. การวางแผนช่วยให้การดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็วแน่นอน เนื่องจากมีการกำหนดจุดมุ่งหมายขั้นตอนการทำงานและระบบควบคุมงานชัดเจน

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 3-5) หลักการดำเนินงานเรื่องอาคารสถานที่ ไว้ดังนี้

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารถาวรใช้การได้ทุกฤดูกาล ถูกลักษณะ จำนวนและขนาดของอาคารเรียน ควรเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน อาคารเรียนทุกหลังรวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา

2. ห้องเรียนควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ประจำห้องครบครัน และอยู่ในสภาพดี สุขลักษณะประจำห้องเป็นสิ่งสำคัญ ควรปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น คิว และมลภาวะอื่นๆ แสงสว่างพอเหมาะ ขนาดของห้องเรียนควรมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รวมถึงสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ สถานศึกษาควรมีห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องหัตถศึกษา (ชาย-หญิง) ห้องศิลปะและดนตรี ห้องประชุม ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพลานามัย ห้องต่างๆ เหล่านี้ต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตรและกิจกรรมพิเศษครบครัน นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีอาคารประกอบที่จำเป็น คือ ห้องน้ำ โรงฝึกงาน

4. บริเวณสถานศึกษา ควรคำนึงถึงสภาพความปลอดภัยของผู้เรียน มีรั้วล้อมรอบ ไม่มีน้ำขัง ตกแต่งบริเวณให้สวยงามร่มรื่น เหมาะในการจัดกิจกรรมและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต้องให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลมากในด้านการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

บำรุง กลัดเจริญ; และฉวีวรรณ กิณวงศ์ (2527 : 245-246) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนไว้ดังนี้

1. เป็นศูนย์รวมความสนใจ
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ทำให้บทเรียนเป็นที่น่าสนใจ

4. ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ร่วมกัน
5. อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย
6. แสดงความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ
7. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ได้เร็วยิ่งขึ้น
8. แสดงส่วนกลับให้เข้าใจได้ดี
9. สามารถชนะข้อจำกัดต่างๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และขนาดได้ คือ
 - 9.1 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวช้าลงได้
 - 9.2 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวช้าเร็วขึ้น
 - 9.3 นำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้
 - 9.4 นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาได้
 - 9.5 ย่อสิ่งที่ใหญ่ให้เล็กลง
 - 9.6 ขยายสิ่งที่เล็กให้ใหญ่ได้
10. ช่วยประหยัดเวลาในการสอน
11. ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง
12. ทำให้ผู้เรียนรู้ได้มากภายในเวลาน้อย
13. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ถูกต้อง
14. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวร
15. ช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนช้าเรียนได้เร็วขึ้น
16. ช่วยเปลี่ยนเจตคติได้ดี
17. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหา

ความมุ่งหมายของอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2528 : 9-14) ได้กล่าวถึงหลักในการวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีจุดมุ่งหมาย 10 ประการ ดังนี้

1. มีความเพียงพอ (adequacy) หมายถึงมีความเพียงพอในด้านต่างๆ เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องใช้ประโยชน์ต่างๆ วัสดุ สนามและสถานที่พักผ่อน ห้องน้ำ และอื่นๆ
2. มีความเหมาะสม (suitability) กล่าวคือต้องมีความเหมาะสมในด้านที่ตั้งของอาคารสถานที่ ลักษณะของพื้นที่ และการจัดอาคารสถานที่
3. มีความปลอดภัย (safety) ต้องมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อัคคีภัย วาตภัย มรสุม และอื่นๆ
4. มีสุขภาพดี (healthfulness) อยู่ห่างไกลจากอากาศเป็นพิษ แก๊สพิษ และอื่นๆ
5. ระยะทางที่ติดต่อและใช้สอย (accessibility) ที่ตั้งของสถานศึกษาต้องไม่ไกลหมู่บ้านจากจุดต่างๆในบริเวณ รวมทั้งไม่ห่างไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะให้บริการต่อสถานศึกษา

เช่น ห้องสมุดสาธารณะ สวนสาธารณะ และอื่นๆ ทั้งนี้รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในสถานศึกษา เช่น ห้องน้ำดื่มไม่ไกลจากอาคารจนเกินไป ที่พักอาจารย์ ที่พักผู้บริหาร ที่พักเหล่านี้ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้อาคารเรียน

6. มีความยืดหยุ่น (flexibility) ต้องมีการเอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลง และเอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องใช้ต่างๆ ในสถานศึกษา

7. มีประสิทธิภาพ (efficiency) คือ การใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มาก แต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยน้อยที่สุดหรือคุ้มค่าที่สุด

8. มีความประหยัด (economy) หมายถึง อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีความประหยัด เช่น ประหยัดในการซ่อม บำรุงรักษา การเคลื่อนย้าย

9. สามารถขยายได้ (expansibility) หมายถึง การออกแบบอาคารสถานที่ที่สามารถขยายได้ มีการเตรียมการขยายตัวได้พอสมควร ซึ่งสามารถขยายได้ง่ายและสิ้นเปลืองน้อย ทั้งนี้รวมถึงการขยายพื้นที่ดินของสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

10. มีรูปร่างที่สวยงาม (appearance) ต้องมีการวางผังบริเวณสถานศึกษาได้อย่างสวยงาม และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ มีการตกแต่งบริเวณ ห้องเรียน และอื่นๆ ให้เป็นที่ชื่นชมของผู้พบเห็นอยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้การใช้สื่อการสอนควรมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 :

250)

1. สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิดและได้ประสบการณ์ตรงมากขึ้น
2. สร้างความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน นักศึกษา
3. ให้นักเรียนนักศึกษาสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว
4. นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่างๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น
5. สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เรียนนักศึกษา
6. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าใจบทเรียนและเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
7. เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
8. เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนสรุป และทำให้เนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน
9. เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไป และให้นักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่

10. ช่วยให้นักเรียนนักศึกษาเรียนได้เร็วขึ้น

ประเภทของสื่อการสอน

เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร (2537 : 110) แบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอน เป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทวัสดุ (Material or Software) เป็นวัสดุสิ่งของที่มิมีราคาไม่แพงนัก คงทนถาวร สะดวกในการใช้ ไม่ต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิค ได้แก่ แผนภูมิ รูปภาพ ภาพฉีก แผ่นป้าย

สำลี บัตรคำ ของจริง ม้วนเทป फिल्मภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ แผ่นเสียง หนังสือ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง หนังสือบันเทิง คู่มือครู ฯลฯ

2. ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Device of Hardware) เป็นวัสดุสิ้นเปลืองจำพวกเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ มีราคาแพง เคลื่อนย้ายลำบาก ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

3. ประเภทกิจกรรม ได้แก่ เกมส์ต่างๆ บทบาทสมมติ ฯลฯ

มะลิจันทร์ เอื้ออานันท์ (2545 : 141-156) ได้จำแนกประเภทสื่อการสอนทางศิลป ไว้ดังนี้

1. สื่อประเภทวารสารทางศิลปศึกษา
2. สื่อประเภทตำราและวัตถุดิบต่างๆ ในการสอน
3. สื่อประเภทหนังสืออ่านสำหรับผู้สอนและผู้เรียน
4. สื่อประเภทหนังสือสาธิตกลวิธีและกระบวนการทางศิลปะ
5. สื่อประเภทชุดการเรียนรู้
6. สื่อประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์ สไลด์ ภาพยนตร์ ฯลฯ
7. สื่อเทคโนโลยีระดับสูง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544 : 167-170) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนดนตรี ไว้ดังนี้

1. บทเพลง การสอนดนตรี เพลงจัดเป็นสื่อที่ผู้สอนใช้ โดยเฉพาะเพลงประกอบการร้อง การฟัง การสอนการเคลื่อนไหว การสอนการอ่าน มีหลักในการเลือกดังนี้

- 1.1 ความง่ายของบทเพลง
- 1.2 ความยาวของบทเพลง
- 1.3 ประเภทของบทเพลง

2. แผนภูมิและแผนภาพ สามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1 แผนภูมิสามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1.1 แผนภูมิเพลง การสอนเพลงควรมีแผนภูมิเพลงซึ่งมีทั้งสัญลักษณ์ หรือตัวโน้ตดนตรีและคำร้องประกอบด้วยเสมอ

2.1.2 แผนภูมิสัญลักษณ์ต่างๆ ทางดนตรี ในการสอนดนตรีสัญลักษณ์สำคัญทางดนตรีควรจัดทำเป็นแผนภูมิ

2.1.3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างหรือรูปแบบด้านดนตรี เช่น รูปแบบไบนารี รูปแบบเทอร์นารี รูปแบบโซนาตา หรือแผนภูมิลักษณะการจัดวงดนตรี

2.1.4 แผนภูมิแสดงลักษณะเครื่องดนตรี หรือแสดงการเล่นเครื่องดนตรี เช่น แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของคีย์บอร์ดกับตัวโน้ต

2.2 แผนภาพที่ใช้ในการสอนดนตรี ได้แก่

2.2.1 แผนภาพเครื่องดนตรี

2.2.2 แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เห็นภาพผู้ประพันธ์เพลงทุกคนที่สำคัญ ควรเป็นภาพที่ชัดเจน และมี ปีกเกิด และปีถึงแก่กรรมด้วย

2.2.3 แผนภาพแสดงลักษณะของวงดนตรีประเภทต่างๆ

2.2.4 แผนภาพต่างๆ ที่ใช้ประกอบการอธิบายเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อช่วยสร้างมโนภาพหรือความเข้าใจ เช่น ภาพเกี่ยวกับฤดูต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการสอนเพลง

3. เครื่องดนตรี

4. สื่อประเภทเสียง ได้แก่

4.1 วัสดุเสียง ได้แก่ แผ่นเสียง แถบเสียง หรือเทป และดิสก์

4.2 อุปกรณ์เสียง สิ่งสำคัญในการสอนดนตรีคือ อุปกรณ์เครื่องเสียงจำพวกเครื่องแถบเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง

ลักษณะที่ดีของอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

ถาวร สารวิทย์ (2523 : 195-196) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของอาคารสถานที่ ไว้ดังนี้

1. ด้านประโยชน์ใช้สอย อาคารสถานที่ต้องถือประโยชน์ใช้สอยที่จะเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน และความสะดวกสบาย ปลอดภัย สำหรับผู้เรียน มิใช่มุ่งแต่ความสวยงามอย่างเดียว

2. ดัดแปลงได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นฝักันห้องหรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับตัวอาคาร พยายามแก้ไขดัดแปลงเพิ่มเติมได้โดยง่าย ทั้งทางแนวตั้งและแนวนอน ไม่ต้องทุบทำลายหรือยุ่งยากแก่การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการขยายต่อเติมอาคารและความสะดวกของผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน หรือจัดกิจกรรมต่างๆ

3. ขยายสถานศึกษาได้สะดวก เนื่องจากพลเมืองเพิ่มขึ้นทุกวัน การหาสถานที่จัดตั้งสถานศึกษาต้องคำนึงว่า ถ้าบริเวณสถานศึกษาจะขยายออกไปจะทำได้สะดวกเพียงไร ขยายได้รอบทิศหรือบางทิศ หรือขยายไม่ได้แน่นอนในอนาคต สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงก่อนสร้างสถานศึกษาลงไป

4. ช่วยสร้างบรรยากาศให้เปรียบเสมือนบ้านของผู้เรียน มีลักษณะเพดานต่ำ ม่านสวย ผ้าม่านสีเย็นตา พื้นห้องมีสีสนสวยงาม โต๊ะเก้าอี้จัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างกระจายทั่วห้องตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอยากอยู่ในห้อง ไม่อยากไปไหน

5. ทนทานต่อการใช้งานทั้งถูกวิธี และไม่ถูกวิธี อาคารสถานที่และเครื่องใช้ไม้สอยของสถานศึกษาต้องแข็งแรงทนทาน เพราะมีการใช้อยู่ประจำทุกๆ วัน

6. เครื่องอำนวยความสะดวกสมบูรณ์ สถานศึกษาควรมีอาคารสถานที่ที่จะใช้ในการศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องพักผ่อน สนามกีฬา ห้องน้ำห้องส้วม น้ำดื่มน้ำใช้บริบูรณ์ สิ่งเหล่านี้ช่วยอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

7. ผู้ปกครอง หรือประชาชนในชุมชนที่ตั้งอยู่มาขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา ได้สะดวก อาคารสถานที่ของสถานศึกษาควรให้บริการประชาชนเป็นครั้งคราวเพราะสถานศึกษาจะอยู่ได้ต้องอาศัยสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์อีกด้วย

ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีดังนี้ (เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร. 2537 : 110)

1. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. เหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของผู้เรียน
3. เร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้
4. ประหยัด ราคาถูก
5. ได้ประโยชน์คุ้มค่าทั้งการลงทุน และการใช้สอย

จากการศึกษางานวิจัยของ วรณพร จัทรทอง (2546 : 116-120) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื่องจาก การจัดอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ยังไม่ดีเท่าที่ควร การจัดสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยเมื่อต้องการใช้ ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียน จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ และหนังสือเรียนไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย และฉลุลาย พุ่มพุ่มพล (2546 : 77) ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะจำนวนของสื่อและหนังสือสำหรับค้นคว้ายังไม่เพียงพอและไม่มีความทันสมัย สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนประจำในห้องบรรยายยังขาดแคลน ห้องเรียนบางห้องสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ไม่อยู่ในสภาพการใช้งานได้

สรุปได้ว่า อาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะ อาคารสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องสมุด รวมถึงสื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยให้เกิดทักษะ ความเข้าใจ เจตคติ เพื่อให้การเรียนการสอนในแต่ละรายวิชามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านการวัดและประเมินผล

ความหมายของการวัดและประเมินผล

กึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 33) ได้ให้ความหมายว่า การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา และทำให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นหลักสูตร การสอน การวัดผล จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และมีความเกี่ยวโยงกันโดยตลอด นอกจากนั้นการวัดผลการศึกษาจะช่วยชี้ให้ข้อบกพร่องหรือปัญหา

ต่างๆ ในการเรียนการสอนก่อให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับกรมการฝึกหัดครู (2542 : 33) ได้กล่าวว่า การวัดผลเป็นการใช้วิธีการ หรือเครื่องมือต่างๆ เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบไปทำการวัดผู้เรียนเพื่อให้ทราบความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาของผู้เรียน ส่วนเยาวดี วิบูลย์ศรี (2545 : 5) กล่าวเพิ่มเติมว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการบ่งชี้ผลผลิตหรือคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบ

นอกจากนี้สมนึก ภัททิยธนี (2541 : 1) ได้อธิบายความหมายของคำว่า การวัดผลและการประเมินผลไว้ว่า

การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการหาปริมาณ หรือจำนวนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ เครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด ผลจากการวัดจะออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ หรือข้อมูล

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตัดสิน หรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผล โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2526 : 141) ได้กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงานสรุป เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และพนัส หันนาคินทร์ (2524 : 199-200) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ แสดงผลการวัดออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือราคาจากคะแนนที่ได้จากการวัดผลนั้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการเรียน การปฏิบัติงานของผู้เรียนว่าได้บรรลุตามเกณฑ์ที่ได้มีการวางไว้หรือมีข้อบกพร่องในสิ่งใด จึงได้นำมาปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน

ความสำคัญของการประเมินผล

กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 246-247) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการประเมินผลมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. ผู้เรียน การประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาเนื้อหาใหม่ ผลการวิจัยบ่งว่า บุคคลจะแก้ไขตนเองได้ดีต่อเมื่อรู้จุดบกพร่องของตนเอง ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) ช่วยให้ผู้เรียนวางแผนระยะยาวในการค้นหาแนวทางการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ
2. ผู้ปกครอง การรายงานผลการเรียน ช่วยให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในความปกครอง และช่วยให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างทางบ้านกับโรงเรียน เพื่อช่วยสนับสนุนพัฒนาการในตัวผู้เรียน

3. ครูผู้สอน ผลการประเมินช่วยให้ครูสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนได้ถูกจุด เช่น เลือกสิ่งเร้าใหม่ เลือกวิธีสอนใหม่ หรือนำมาใช้ในการจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพที่สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น

4. ฝ่ายแนะแนว การประเมินผลที่ดีช่วยการทำงานของบริการแนะแนวในสถานศึกษา ได้มาก เช่น ช่วยวิเคราะห์ความเด่น-ด้อยของผู้เรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวการเรียน อาชีพให้แก่ผู้เรียน

5. ผู้บริหาร ได้รับประโยชน์จากรายงานผลการเรียนของผู้เรียนในแง่ต่างๆ ทำให้ทราบมาตรฐานทางด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศผู้สอนคนใหม่

สมบุรณ์ ดันยะ (2545 : 19) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานนั้น เหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด
2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่
3. ช่วยกระตุ้นให้มีการเร่งรัด ปรับปรุง และดำเนินงาน
4. ช่วยให้มองเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้น ซึ่งเป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน
5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร
6. ช่วยให้อัปเดตสารสนเทศ (Information) แก่ผู้บริหารในการดำเนินงาน
7. เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล

ภัทธา นิคมานนท์ (2532 : 20-21) ได้กล่าวว่า การประเมินผลมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อจัดประเภทหรือจัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการวัดเพื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้จัดประเภทและตำแหน่งได้ถูกต้อง
2. เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการสอบเพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุข้อบกพร่องเพื่อหาทางแก้ไข มักเป็นการสอบเฉพาะเรื่องเป็นตอนๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ (Assesment) เป็นการสอบหรือวัดเพื่อดูว่านักเรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้นหรือเลวลงเพียงไร การวัดแบบนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนคนเดียวกับหรือกลุ่มเดียวกันในระยะเวลาต่างกัน เช่น การสอบก่อนเรียน (Pretest) และสอบหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว (Post test)
4. เพื่อพยากรณ์ (Prediction) การวัดชนิดนี้เพื่อนำผลการสอบไปพยากรณ์ผลในอนาคตว่า ผู้เรียนคนนั้นสามารถเรียนไปได้ไกลเท่าใด จะเรียนวิชานั้นๆ ได้สำเร็จหรือไม่ หรือควรจะเรียน

อะไรจึงจะดี การสอบวัดตามจุดมุ่งหมายนี้มักนำไปใช้ในการแนะแนว หรือการสอบคัดเลือกเรียนต่อ

5. เพื่อประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดเพื่อประเมินโดยส่วนรวม ใช้ในการประกอบการตัดสินใจว่า ดี-เลวปานใด เหมาะสมมากน้อยเพียงใด หรือการกระทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งได้ผลมากน้อยเพียงไร

นอกจากนี้การวัดผลการศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ วัตถุประสงค์ของการวัดผลศึกษามีดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี 2541 : 8-9)

1. วัดเพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน เป็นการวัดเพื่อดูว่าผู้เรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด แล้วผู้สอนพยายามอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษาข้อนี้ นับว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุด หรือกล่าวได้ว่าเป็น ปรัชญาของการวัดผลการศึกษา

2. วัดผลเพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการวัดผลเพื่อค้นหาจุดบกพร่องของผู้เรียนที่มีปัญหาว่า ยังไม่เกิดการเรียนรู้ตรงจุดใด เพื่อหาทางช่วยเหลือ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญที่ผู้สอนจะนำไปใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้ถูกต้อง

3. วัดผลเพื่อจัดอันดับหรือจัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการวัดผลเพื่อจัดอันดับความสามารถของผู้เรียนในกลุ่มเดียวกันว่าใครเก่ง ใครควรได้เกรด A, B, C หรือสอบผ่าน-ไม่ผ่าน

4. วัดผลเพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อทราบพัฒนาการของผู้เรียน (Assessment) เป็นการวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนเอง มิได้เปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น ว่าพัฒนาขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด เช่น การทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) หรือการวัดผลในแต่ละภาคเรียนแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน

5. วัดผลเพื่อพยากรณ์ (Prediction) เป็นการวัดผลเพื่อนำผลที่ได้ไปคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคต เช่น การแนะแนว ว่าผู้เรียนคนใดควรเรียนสาขาใด อาชีพใด เป็นแบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Test) แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Test) มีลักษณะของการวัดผลเพื่อพยากรณ์

6. วัดผลเพื่อประเมิน (Evaluation) เป็นการวัดเพื่อนำผลที่ได้มาตัดสิน หรือสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ หลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลเหมาะสมหรือไม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 202) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลคือ เป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain)
2. ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain)
3. ด้านเจตคติ (Affective Domain)

สุพิน บุญชูวงศ์ (2530 : 244) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินผลว่าเพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านตัวผู้เรียน ทำให้นักเรียนทราบความสามารถของตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร
2. ด้านผู้สอนและฝ่ายบริหารสถานศึกษา ช่วยในการคัดเลือกประสบการณ์ วิธีสอนและแบบทดสอบที่ดี ทำให้ผู้สอนใช้กิจกรรมได้เหมาะสม นอกจากนี้การประเมินผลยังช่วยให้ทราบทัศนคติค่านิยม รู้จักสภาพของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในด้านการแนะแนวการศึกษา และช่วยในการนิเทศและบริหารการเรียนการสอน

ส่วนประวิตร ชูศิลป์ (2524 : 20) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องทำการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ด้านการรับรู้ – และความคิด (Cognitive domain) เป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการต่างๆ ทางด้านสติปัญญาและสมอง อาทิ การจดจำนิยามข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจ ความคิด
2. ด้านความรู้สึก (Affective domain) เป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางด้านความสนใจ เจตคติ คุณค่าและความซาบซึ้ง
3. ด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านทักษะในการปฏิบัติ และการดำเนินงานต่างๆ เช่น ทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติทดลอง

ขั้นตอนในการประเมิน

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงาน ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ซึ่งในการประเมินสามารถประเมินระหว่างเรียนและประเมินสรุปรวม โดยมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้ (วาสนา ประवालพฤกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และอาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. 2542 : 54)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
2. พิจารณาขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่ประเมิน เช่น ประเมินพัฒนาการด้านศิลปะและดนตรี พัฒนาการทางการแสดงและบุคลิกภาพ ขอบเขตที่จะประเมิน เช่น ด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะ
3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบและผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่เป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อน ผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามหรือ แบบประเมิน พฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้องหรือตนเอง แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างทำกิจกรรม ระหว่างการทำงานกลุ่มและโครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เหตุการณ์หรืองานพิเศษ ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน โดยนำเสนอรายการ กระบวนการ แฟ้มสะสมงาน การบันทึกข้อมูล ผลการสอบ

7. สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องของการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีที่เป็นการประเมินสรุปรวม เพื่อพิจารณาดัดสนผลการเรียน ใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และนำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

หลักการวัดและประเมินผล

การวัดผลที่ดีควรยึดหลักการวัดผลดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 16-17)

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน กล่าวคือ การวัดผลจะเป็นสิ่งตรวจสอบผลจากการสอนของผู้สอนว่า ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด
2. เลือกใช้เครื่องมือที่ดีและเหมาะสม ผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพดี เพื่อให้ผลการวัดถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้มากที่สุด นอกจากนี้ต้องพยายามใช้เครื่องมือวัดหลายๆ อย่าง เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด เมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของผู้สอน และต้องมีความสนใจหรือฝึกทักษะในการวัดอยู่เสมอ
4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เมื่อได้ผลการวัดออกมาแล้ว เช่น คะแนนที่เกิดจากการสอบ ผู้สอนต้องนำไปประเมินจึงจะช่วยให้การวัดผลและประเมินผลมีความหมาย และในการประเมินผลนั้นเกณฑ์ที่ใช้เป็นสิ่งสำคัญ ต้องแปลผลให้ถูกต้องสมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม การวัดผลประเมินผลจึงเกิดประโยชน์ได้เต็มที่
5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัดคือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน นั่นคือ ต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เด่น – ด้อย ในเรื่องใด และหาทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระบบของการประเมินผล

กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 248) กล่าวว่า การเรียนการสอนในปัจจุบัน เน้นเรื่องการเรียนรู้ (Mastery Learning) การเรียนรู้แต่ละขั้นตอนผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Measurement) คือ วัดว่าผู้เรียนสอบได้หรือสอบตกโดยถือเกณฑ์ที่ระบุไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก

ส่วนการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Measurement) เป็นการวัดโดยใช้ผลจากการทำข้อสอบของผู้เรียนส่วนใหญ่ในกลุ่ม (Norm) เป็นหลัก

ระบบการประเมินผลการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (วาสนา ประवालพุกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และอาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. 2542 : 56-57)

1. การประเมินพัฒนาการ มีเป้าหมายเพื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ได้เพิ่มพูนขึ้นในลักษณะใด ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพียงใด มีจุดเด่น จุดด้อยตรงไหน ควรให้การส่งเสริมเพิ่มเติมอย่างไร

2. การประเมินกระบวนการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงทั้งผู้เรียนและผู้สอน ปรับเทคนิควิธีสอน ปรับวิธีดำเนินการ ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนทั้งส่วนบุคคลและพฤติกรรมกลุ่ม เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคม การพึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือร่วมมือกัน

3. การประเมินผลสัมฤทธิ์ มีเป้าหมายที่จะตรวจสอบผลผลิตของการศึกษาโดยส่วนรวม ตรวจสอบผลงาน ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้รางวัลหรือเกียรติบัตร ค่ายกย่อง ชมเชย การแสดงถึงการเป็นผู้ผ่านการยอมรับและมาตรฐานของการศึกษา

4. การประเมินการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่ถือว่าการศึกษาคือชีวิตของเอกัตบุคคล ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัด โดยศึกษาจากแหล่งความรู้ต่างๆ รวมทั้งบุคคล สภาพแวดล้อม เช่น การเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต และสืบสานให้ยั่งยืนตลอดจนเชื่อมโยงสู่สากล การประเมินจึงมีเป้าหมายที่ผู้เรียนต้องพิจารณาตามความพอใจของตนเองเป็นสำคัญ และสามารถประเมินได้จากการบันทึกเรื่องราว การรวบรวมสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ จัดหมวดหมู่ จัดระบบไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) จัดแสดงผลงานการรวบรวมความรู้ของตนเองเป็น นิทรรศการ หรือพิพิธภัณฑ์ส่วนบุคคล ในกรณีที่ต้องการเทียบโอนหน่วยกิตหรือเข้าศึกษาต่อ สถาบันการศึกษา ต้องมีเกณฑ์ในการเทียบโอนความรู้และมีแบบวัดมาตรฐานเพื่อใช้ในการ ตรวจสอบ นอกจากนั้นในการตรวจสอบคุณธรรมจริยธรรมทำได้โดยการให้เขียนเรียงความ การสัมภาษณ์และใช้หนังสือรับรองจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผลการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่ควรวัดและประเมินได้ คือ

1. ผลการเรียนรู้เฉพาะวิชา (Subject Specific Outcomes : SSO) เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นความรู้ลึก-รู้รอบในวิชาที่เรียนหรือโปรแกรมวิชาที่เลือกเรียน

2. ผลการเรียนรู้ที่เป็นทักษะในการสื่อสารเฉพาะบุคคล (Personal Transferble Skills : PTS) ในการเรียนรู้นั้นผู้เรียนควรได้มีการพัฒนาทักษะในการเรียน-การถ่ายทอดความรู้-การสื่อสารที่สำคัญ 7 ประการดังนี้

2.1 การสื่อสารที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะในเรื่องการพูดและการเขียน เช่น การอธิบายข้อความรู้ การอภิปรายหน้าชั้น การตอบคำถามปากเปล่า การเขียนบทวิจารณ์ การเขียนรายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์

2.2 ทักษะในการจัดระบบ-ระเบียบ คือ ผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะในการจัดระบบ ระเบียบความรู้-ข้อมูล ทฤษฎี ฯลฯ

2.3 ทักษะในการรวบรวมความรู้-ข้อสนเทศ โดยเน้นทักษะการฟัง-การอ่าน

2.4 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.5 ทักษะในการทำงานและการเรียนรู้โดยลำพังตนเองโดยที่ไม่ต้องรอให้ใครสั่ง

2.6 ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม

2.7 ทักษะในการคิดคำนวณ/การอ่านและแปลความหมายตัวเลขเป็นสื่อในการคิดคำนวณเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ

3. ผลการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถทั่วไปทางวิชาการ (Generic Academic Outcomes : GAO) เป็นความสามารถที่พัฒนาขึ้นจากการได้รับการเรียนรู้ อันเป็นผลการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ได้แก่

3.1 ความสามารถในการใช้ข้อมูล ความรู้ ยืนยันความคิด

3.2 ความสามารถในการวิเคราะห์

3.3 ความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ สามารถวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ใช้สติปัญญาได้ดี

3.4 ความสามารถในการสังเคราะห์ความรู้กับความคิดของตน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544 : 193-207) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินผลดนตรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ การประเมินผลเกี่ยวกับเนื้อหาดนตรี การประเมินผลเกี่ยวกับทักษะดนตรี ได้แก่ เรื่องของการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการประเมินค่าอิงข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และการประเมินผลเกี่ยวกับเจตคติดนตรีซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินค่าอิงข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก

1. การประเมินผลเนื้อหาดนตรี เนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสันทัน และลักษณะของเสียง และวรรณคดีดนตรี (บทเพลง และประวัติดนตรี) สามารถใช้การประเมินผลโดยการทดสอบในรูปของข้อสอบลักษณะต่าง ๆ

การประเมินเนื้อหาดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าด้วยอัตราส่วนจำนวนข้อหรือนำหนักของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภท

2. การประเมินผลทักษะดนตรี การประเมินผลทักษะดนตรีเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติ กระทำได้ 2 ลักษณะตามประเภทของการปฏิบัติดนตรีคือ การปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่ม และควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์

การวัดผลทักษะดนตรีควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วนคือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) ทั้งนี้เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะ แม้ว่าการบรรเลงเพลงเดียวกัน นักดนตรีสองคนย่อมมีลีลาเป็นของตนเอง ซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึกและสัมผัสกับความแตกต่างเชิงคุณภาพของการบรรเลงได้

3. การประเมินผลเจตคติคนตรี เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรีย์ และความซาบซึ้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจอารมณ์ ซึ่งผู้เรียนอาจแสดงให้เห็นเป็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมก็ได้

วิธีการที่ใช้ประเมินเจตคติคนตรี ควรเป็นวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงเจตคติที่ตนมีต่อคนตรีออกมา และควรเป็นการประเมินผลที่กระทำสม่ำเสมอเป็นลักษณะของการประเมินผลเชิงกระบวนการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้

จากการศึกษางานวิจัยของ ปริศนา สมพงษ์ (2532 : 160) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สอนชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้า การติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างใกล้ชิด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะ นิสิตมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน คือ อาจารย์ได้ชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นิสิตทราบล่วงหน้า โดยบอกถึงการวัดผลในด้านต่างๆ เช่น การตรงต่อเวลา การทำงานตรงจุดมุ่งหมาย ความสะอาดปราณีต และเสาวณีย์ สัทธินทร. (2546 : 81) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ พบว่า ด้านการประเมินผลการเรียน นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้สอนควรเน้นการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่เกิดจากการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ข้อบกพร่องของผู้เรียน อีกทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป

ความเป็นมาและการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ความเป็นมาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา. 2547 : 2-3)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดตั้งเป็นคณะตามพระราชกฤษฎีกา นุเบกษานับกฤษฎีกาเล่ม 112 ตอนที่ 21 ก. ลงวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2538 โดยมีประวัติความเป็นมาก่อนได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 จนถึง พ.ศ. 2546 ดังนี้

พ.ศ. 2498 ได้เริ่มก่อตั้งหมวดวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน

พ.ศ. 2503-2517 เปิดรายวิชาศิลปวิจิตรศิลป์ วิชาพื้นฐานบังคับนิสิตทุกวิชาเอก

- พ.ศ. 2517 ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้มีการเปลี่ยนชื่อมหาวิทยาลัยใหม่เป็น ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม สังกัดคณะมนุษยศาสตร์
- พ.ศ. 2521 เปิดหลักสูตรวิชาเอกศิลปศึกษาภาคสมทบรุ่นแรก (ต่อเนื่อง)
- พ.ศ. 2530-2533 จัดทำโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- พ.ศ. 2535 เริ่มรับนิสิต 2 สาขาวิชาเอก รุ่นแรก คือ จิตรกรรมและนิเทศศิลป์
- พ.ศ. 2537 เริ่มรับนิสิต 2 สาขาวิชาเอก รุ่นแรก คือ ภาพพิมพ์และเซรามิกส์
- พ.ศ. 2538 นายกรัฐมนตรีมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมติของมหาวิทยาลัยบูรพา ทบวงมหาวิทยาลัย ฉบับที่ 4 จัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ลงวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2538
- พ.ศ. 2541 เริ่มรับนิสิตรุ่นแรกหลักสูตรดุริยางคศาสตร์ ดนตรีไทย
- พ.ศ. 2544 เปิดรับนิสิตรุ่นแรกหลักสูตรนิเทศศิลป์ ภาคพิเศษ
- พ.ศ. 2546 เริ่มรับนิสิตรุ่นแรกหลักสูตรดุริยางคศาสตร์ ดนตรีสากล

ปรัชญาของคณะศิลปกรรมศาสตร์

พัฒนาบุคคลให้เป็นนักสร้างสรรค์ มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สร้างงานได้ด้วยตนเอง สัมพันธ์กับความเจริญทางสังคมเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีบุคลิกด้านการจัดการ ทำหน้าที่สมาชิกที่ดีในสังคม

วิสัยทัศน์

คณะศิลปกรรมศาสตร์มีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ศิลปะและการออกแบบในสาขาต่างๆ เข้าไปมีส่วนช่วยเสริมการผลิตในระบบอุตสาหกรรมให้มีคุณค่า และเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น และสร้างบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการในเชิงธุรกิจและอุตสาหกรรม มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีแนวทางในการพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยเน้นความเป็นสากล การพัฒนาสังคม สร้างความพร้อมในเชิงบริหารและการจัดการวิชาการเพื่อให้การดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

พันธกิจ

ส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้เป็นนักคิด นักสร้างสรรค์โดยการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สนับสนุนการสร้างงานด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับ ความเจริญทางสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีบุคลิกด้านการวางแผนจัดการและมีจิตสำนึกในด้าน จริยธรรมและคุณธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพามีการแบ่งโครงสร้างการบริหารภายในเป็น 3 สาย คือ (มหาวิทยาลัยบูรพา. ม.ป.ป. : 1-2)

1. สายวิชาทัศนศิลป์

สายวิชานี้เป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นและเป็นศิลปะที่เน้นคุณค่าของความงาม ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นสำคัญ ฝึกให้นิสิตรู้จักการแก้ปัญหาของการใช้วัสดุและกลวิธีต่างๆ ปรับนำความคิดไปใช้กับสังคมและสิ่งแวดล้อม เน้นผลงาน 2 มิติและ 3 มิติ ประกอบด้วย สาขาวิชาจิตรกรรมและสาขาวิชาภาพพิมพ์

2. สายวิชาออกแบบ

สายวิชานี้เน้นความสำคัญของการสร้างสรรค์ด้านออกแบบหรือการประยุกต์เพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านต่างๆ โดยสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคม ธุรกิจ การตลาดและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบด้วยสาขาวิชานิตศิลป์และสาขาวิชาเซรามิกส์

3. สายวิชาดุริยางคศาสตร์

สายวิชานี้เน้นให้นิสิตมีความสามารถทางดนตรีทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีโลกทัศน์ทางวัฒนธรรม มีจิตสำนึกร่วมในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ฝึกให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์พัฒนาการรับรู้ทางสุนทรียภาพ ประกอบด้วยสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทยและดนตรีสากล)

การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนิสิตภาคปกติ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยบูรพา. ม.ป.ป. : 1-2)

1. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม
2. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์
3. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศิลป์
4. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเซรามิกส์
5. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์

ส่วนหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนิสิตภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศิลป์

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2545

โครงสร้างของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

วิชาบังคับ	26	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ	12	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษาไทย	2	หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสหศาสตร์	9	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ (แยกรวมเฉพาะสาขาวิชา)	99	หน่วยกิต
- วิชาแกน	9	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะด้าน (จิตรกรรม,ภาพพิมพ์,นิเทศศิลป์,เซรามิกส์)	17	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะด้านทัศนศิลป์ (จิตรกรรม,ภาพพิมพ์)	16	หน่วยกิต
- วิชาเอก (จิตรกรรม,ภาพพิมพ์)	57	หน่วยกิต
- วิชาเอก (นิเทศศิลป์,เซรามิกส์)	73	หน่วยกิต
- วิชาเอกบังคับ (ดุริยางคศาสตร์)	27	หน่วยกิต
- วิชาเอกเลือก (ดุริยางคศาสตร์)	63	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล หากสถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานในองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวให้มีคุณภาพ จะส่งผลให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์สามารถประกอบอาชีพและดำรงตนในสังคมได้อย่างเป็นสุข และเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 26 คน และนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ใน 6 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานันทศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) จำนวน 538 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์จำนวน 26 คน และนิสิต จำนวน 538 คน ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจาก ประชากรมีจำนวนน้อย รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์และนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา

สถานภาพ	กลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ (สาขาวิชาจิตรกรรมและสาขาวิชาภาพพิมพ์)	10	10
	กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ (สาขาวิชาเซรามิกส์และสาขาวิชานิเทศศิลป์)	8	8
	กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ ดนตรีไทยและดนตรีสากล)	8	8
	รวม	26	26
นิสิต	สาขาวิชาจิตรกรรม	64	64
	สาขาวิชาภาพพิมพ์	60	60
	สาขาวิชาเซรามิกส์	50	50
	สาขาวิชานิเทศศิลป์	257	257
	สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	51	51
	สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	56	56
	รวม	538	538

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert's)
3. ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนจากแบบสอบถามของ ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์ (2547 : 107-116) วรณพร จิตรทอง (2546 : 144-159) ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546 : 113-119) ทศนีย์ ตรีธาร (2544 : 93-100) นพดล ใจเจริญ (2544 : 123-128) สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 77-78) และสริน สุทองหล่อ (2543 : 128-141) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน (ฉบับสำหรับอาจารย์) และเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับสำหรับนิสิต)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรจำนวน 17 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวน 15 ข้อ ด้านวิธีการสอนจำนวน 14 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 9 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนจำนวน 14 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 11 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 80 ข้อ และในตอนท้ายของแบบสอบถามในแต่ละด้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

4.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรจำนวน 12 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวน 18 ข้อ ด้านวิธีการสอนจำนวน 15 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 9 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนจำนวน 14 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 11 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 80 ข้อ และในตอนท้ายของแบบสอบถามในแต่ละด้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มีความเหมาะสมมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มีความเหมาะสมปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์
มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษา
ปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่อประธานและ
กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้
(Try - out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับอาจารย์ 21 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจ
จำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของ
กลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบค่าที (t - test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.81
ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ข้อคำถามฉบับสอบถามอาจารย์ จำนวน 80 ข้อ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับนิสิต 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจ
จำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของ
กลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบค่าที (t - test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71
ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ข้อคำถามฉบับสอบถามนิสิต จำนวน 76 ข้อ

8. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
สำหรับอาจารย์เท่ากับ 0.992 และแบบสอบถามสำหรับนิสิตเท่ากับ 0.975 (ภาคผนวก ง)

9. ปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดี
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์และนิสิตในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนตามคำแนะนำที่กำหนด แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ส่งไปจำนวน 26 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81 และแบบสอบถามสำหรับนิสิตจำนวน 538 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 502 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93 รายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมเอสพีเอสเอส (SPSS) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และนำแบบสอบถามปลายเปิดมาพิจารณารวบรวมข้อคิดเห็นและแจกแจงความถี่ นำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย เพื่อใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา/สาขาวิชา

สถานภาพ	สาขาวิชา	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
อาจารย์	กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ (สาขาวิชาจิตรกรรมและสาขาวิชาภาพพิมพ์)	10	8
	กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ (สาขาวิชาเซรามิกส์และสาขาวิชานิเทศศิลป์)	8	6
	กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ ดนตรีไทยและดนตรีสากล)	8	7
	รวม	26	21
นิสิต	สาขาวิชาจิตรกรรม	64	63
	สาขาวิชาภาพพิมพ์	60	60
	สาขาวิชาเซรามิกส์	50	50
	สาขาวิชานิเทศศิลป์	257	222
	สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	51	51
	สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	56	56
	รวม	538	502

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้านโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และตัวแปรประสบการณ์การสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t - test)
4. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t - test) ส่วนตัวแปรสาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ
5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาพิจารณารวบรวมข้อคิดเห็นและแจกแจงความถี่ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายในรูปของตาราง เพื่อนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม
 - 2.1 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยการทดสอบที (t-test)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และประสพการณ์

การสอน ใช้การทดสอบที (t-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรสาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ตอนที่ 6 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3-4

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. กลุ่มสาขาวิชา		
1.1 กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์	8	38.1
1.2 กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ	6	28.6
1.3 กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์	7	33.3
รวม	21	100.0
2. ประสบการณ์การสอน		
2.1 ต่ำกว่า 10 ปี	13	61.9
2.2 มากกว่า 10 ปี	8	38.1
รวม	21	100.0

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ในกลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 กลุ่มสาขาวิชา

ดุริยางคศาสตร์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การสอนพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 และ ประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนิสิต จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	278	55.4
1.2 หญิง	224	44.6
รวม	502	100.0
2. สาขาวิชา		
2.1 สาขาวิชาจิตรกรรม	63	12.5
2.2 สาขาวิชาภาพพิมพ์	60	12.0
2.3 สาขาวิชาเซรามิกส์	50	10.0
2.4 สาขาวิชานិเทศศิลป์	222	44.2
2.5 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	51	10.2
2.6 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	56	11.2
รวม	502	100.0
3. ชั้นปีที่ศึกษา		
3.1 ชั้นปีที่ 1	138	27.5
3.2 ชั้นปีที่ 2	117	23.3
3.3 ชั้นปีที่ 3	127	25.3
3.4 ชั้นปีที่ 4	120	23.9
รวม	502	100.0
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	115	22.9
4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	314	62.5
4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	73	14.5
รวม	502	100.0

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 และ เพศหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 เมื่อพิจารณาจากสาขาวิชา นิสิตสาขาวิชานิเทศศิลป์ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 สาขาวิชาจิตรกรรม จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 สาขาวิชาภาพพิมพ์ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)

จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 สาขาวิชาเซรามิกส์ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เมื่อพิจารณาเป็นชั้นปีที่ศึกษาพบว่า มีนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 เมื่อพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 5 – 13

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์	อาจารย์ (n = 21)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	SD	
ด้านหลักสูตร	4.79	0.41	มากที่สุด
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.74	0.38	มากที่สุด
ด้านวิธีการสอน	4.57	0.36	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.55	0.32	มากที่สุด
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.01	0.59	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผล	4.84	0.47	มากที่สุด
รวม	4.41	0.37	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านหลักสูตร	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	หลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญาของคณะและมหาวิทยาลัย	4.81	0.40	มากที่สุด
2	การจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสาขาวิชาที่ทำการสอน	4.81	0.40	มากที่สุด
3	การให้คำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชามีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ทำการสอน	4.81	0.51	มากที่สุด
4	การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้นิสิตต้องเรียนรายวิชาไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต	4.81	0.60	มากที่สุด
5	การจัดให้นิสิตเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต	4.67	0.73	มากที่สุด
6	การจัดให้นิสิตเรียนในหมวดวิชาเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา จำนวน 99 หน่วยกิต	4.71	0.64	มากที่สุด
7	การจัดให้นิสิตเรียนในหมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 หน่วยกิต	4.76	0.54	มากที่สุด
8	หลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านศิลปะและดนตรี	4.95	0.22	มากที่สุด
9	หลักสูตรมุ่งส่งเสริมให้นิสิตเกิดการเรียนรู้และสัมผัสคุณค่าความงามในศิลปกรรมและใช้ความคิดสร้างสรรค์	4.95	0.22	มากที่สุด
10	หลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความซาบซึ้งกับผลงานทางศิลปะและ/หรือดนตรี	4.90	0.30	มากที่สุด
11	เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนเวลาเรียนที่กำหนดในภาคทฤษฎี	4.67	0.66	มากที่สุด
12	เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนเวลาเรียนที่กำหนดในภาคปฏิบัติ	4.67	0.66	มากที่สุด
13	การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชามีการลำดับจากรายวิชาที่ง่ายไปสู่รายวิชาที่ยาก	4.90	0.30	มากที่สุด
14	เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีความทันสมัยกับสภาพปัจจุบันและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.86	0.36	มากที่สุด
15	มีการจัดประชุม วางแผนการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาที่ทำการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.71	0.64	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านหลักสูตร	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
16	มีการจัดประชุมสัมมนาอาจารย์เพื่อร่วมกันประเมินหลักสูตรเป็นระยะๆ	4.62	0.81	มากที่สุด
17	มีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น	4.81	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.79	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร โดยรวมและแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน
เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	ผู้สอนมีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอน	4.81	0.51	มากที่สุด
2	ผู้สอนมีทักษะ ประสบการณ์และความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี	4.86	0.36	มากที่สุด
3	มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ในรายวิชาที่ทำการสอน	4.86	0.48	มากที่สุด
4	ผู้สอนสามารถจัดลำดับเนื้อหาวิชาได้เหมาะสมและดำเนินการสอนตามลำดับที่จัดไว้	4.81	0.40	มากที่สุด
5	ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนครบและครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้	4.81	0.40	มากที่สุด
6	ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชา	4.86	0.36	มากที่สุด
7	ผู้สอนมีทักษะในการนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.71	0.64	มากที่สุด
8	ผู้สอนทำการสอนโดยการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานในแต่ละขั้น	4.86	0.36	มากที่สุด
9	ผู้สอนนำความรู้ทางด้านศิลปะที่มีการพัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน	4.81	0.51	มากที่สุด
10	ผู้สอนถ่ายทอดเทคนิคและวิธีการบรรเลงเพลงและ/หรือวิธีการสร้างผลงานศิลปะให้กับผู้เรียน	4.76	0.63	มากที่สุด
11	ผู้สอนนำความรู้ทางด้านดนตรีและ/หรือด้านศิลปะที่ถูกต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน	4.67	0.73	มากที่สุด
12	ผู้สอนมีทักษะและวิธีการในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.71	0.46	มากที่สุด
13	ผู้สอนให้ความสนใจแก่นิสิตทุกคนอย่างทั่วถึง	4.48	0.68	มาก
14	ผู้สอนจัดเวลาให้นิสิตได้พบและให้คำปรึกษา	4.19	1.12	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
15	ผู้สอนให้ความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนิสิต	4.90	0.30	มากที่สุด
	รวม	4.74	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 13 และข้อ 14 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอนเป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านวิธีการสอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	การจัดทำเอกสารและตำราประกอบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับสาขาวิชาที่ทำการสอน	4.76	0.54	มากที่สุด
2	มีการจัดทำคู่มือการสอนในสาขาวิชาที่ทำการสอน	4.81	0.40	มากที่สุด
3	มีการแนะนำวิธีการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในแต่ละรายวิชา	4.81	0.40	มากที่สุด
4	การจัดเวลาของตารางสอนในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	4.76	0.54	มากที่สุด
5	การจัดเวลาของตารางสอนในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.76	0.54	มากที่สุด
6	ผู้สอนมีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้าก่อนเข้าสอน	4.86	0.36	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านวิธีการสอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
7	วิธีการสอนที่ใช้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของ ผู้เรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
8	มีการใช้วิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.71	0.64	มากที่สุด
9	เทคนิคและวิธีการสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมีความ เหมาะสม	4.76	0.54	มากที่สุด
10	เทคนิคและวิธีการสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมีความ เหมาะสม	4.81	0.51	มากที่สุด
11	มีการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานในคาบเรียน	4.81	0.51	มากที่สุด
12	มีการให้ผู้เรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนรวมทั้ง เสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน	3.81	0.87	มาก
13	ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ผลงานทางด้านศิลปะและ/หรือ ดนตรีทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.33	0.80	ปานกลาง
14	มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน	4.19	0.75	มาก
	รวม	4.57	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 12 และข้อ 13 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และข้อ 13 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	4.86	0.48	มากที่สุด
2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.52	0.87	มากที่สุด
3	ปริมาณงานที่ผู้สอนมอบให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในแต่ละรายวิชามี ความเหมาะสม	4.76	0.54	มากที่สุด
4	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า ศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง ก่อนการนำเสนอผลงาน	4.76	0.54	มากที่สุด
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม เช่น การจัด นิทรรศการผลงานทางศิลปะและ/หรือดนตรี เป็นต้น	4.86	0.48	มากที่สุด
6	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ คิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติจริง เพื่อแสวงหาคำตอบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง	4.81	0.51	มากที่สุด
7	มีการฝึกให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตหรือแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน	4.86	0.36	มากที่สุด
8	มีการจัดกิจกรรมให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียน	3.90	1.09	มาก
9	มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ	3.57	0.93	มาก
รวม		4.55	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่
ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 8 และข้อ 9 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่
สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	การจัดห้องเรียนในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสม	4.48	0.87	มาก
2	จำนวนห้องเรียนในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	4.10	1.26	มาก
3	ขนาดของห้องเรียนในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม กับจำนวนผู้เรียน	4.14	1.20	มาก
4	จำนวนห้องเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	3.81	1.44	มาก
5	ขนาดของห้องเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม กับจำนวนผู้เรียน	3.90	1.41	มาก
6	จำนวนห้องซ้อมดนตรีและ/หรือห้องปฏิบัติงานศิลปะมีความ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	1.05	0.22	น้อยที่สุด
7	ขนาดของห้องซ้อมดนตรีและ/หรือห้องปฏิบัติงานศิลปะมี ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	1.05	0.22	น้อยที่สุด
8	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและปราศจากเสียงรบกวนจาก ภายนอก	4.10	1.51	มาก
9	ห้องเรียนมีอุณหภูมิที่เหมาะสมและการถ่ายเทอากาศที่ดี	4.19	1.37	มาก
10	อุปกรณ์ในห้องเรียน เช่น โต๊ะเขียนแบบ เครื่องดนตรี กระดาน เขียน ปากกา เครื่องเล่นเทป วีดีโอ วีซีดี เครื่องฉายสไลด์ มี ความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	1.71	1.06	น้อย
11	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับจำนวนนิสิตในแต่ละ รายวิชา	1.24	0.70	น้อยที่สุด
12	โปรแกรมที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความทันสมัย	2.00	1.10	น้อย
13	มีหนังสือ สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ	3.95	1.20	มาก
14	สื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย	2.43	1.25	น้อย
	รวม	3.01	0.59	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 10 ข้อ 12 ข้อ 14 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย และข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการวัดและประเมินผล	อาจารย์ (n = 21)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	เกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ ประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสม	4.81	0.51	มากที่สุด
2	วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา	4.81	0.51	มากที่สุด
3	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.86	0.48	มากที่สุด
4	มีการแจ้งให้นิสิตรับทราบผลการสอบในแต่ละครั้ง	4.86	0.48	มากที่สุด
5	การวัดการสอบในแต่ละครั้งครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.81	0.51	มากที่สุด
6	เกณฑ์การให้คะแนนและการประเมินผลการเรียนในแต่ละ สาขาวิชามีความชัดเจน	4.86	0.48	มากที่สุด
7	ผลงานทางศิลปะและ/หรือดนตรีที่ผู้สอนมอบหมายให้นิสิต ทำใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลการเรียน	4.86	0.48	มากที่สุด
8	มีหลักฐานการให้คะแนนและเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ ตรวจสอบได้	4.90	0.44	มากที่สุด
9	วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในภาคทฤษฎีมีความ เหมาะสม	4.86	0.48	มากที่สุด
10	วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในภาคปฏิบัติมีความ เหมาะสม	4.81	0.51	มากที่สุด
11	มีการนำผลการวัดและประเมินความรู้ของผู้เรียนไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.84	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.84	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	กลุ่มสาขาวิชา ทัศนศิลป์ (n = 8)		กลุ่มสาขาวิชา ออกแบบ (n = 6)		กลุ่มสาขาวิชา ดุริยางคศาสตร์ (n = 7)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	4.76	0.47	4.92	0.19	4.71	0.49
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.70	0.41	4.82	0.22	4.71	0.49
ด้านวิธีการสอน	4.55	0.29	4.70	0.10	4.49	0.54
ด้านการจัดกิจกรรม	4.55	0.31	4.57	0.25	4.50	0.41
การเรียนการสอน						
ด้านอาคารสถานที่	3.26	0.51	3.15	0.35	2.59	0.65
สื่อและอุปกรณ์การสอน						
ด้านการวัดและประเมินผล	4.89	0.28	5.00	0.00	4.63	0.75
รวม	4.45	0.37	4.52	0.18	4.27	0.55

จากตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ และอาจารย์กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านหลักสูตร อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านวิธีการสอน อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	ต่ำกว่า 10 ปี (n = 13)		มากกว่า 10 ปี (n = 8)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	4.81	0.39	4.76	0.47
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.74	0.38	4.73	0.42
ด้านวิธีการสอน	4.57	0.39	4.58	0.33
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.57	0.34	4.50	0.30
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.10	0.52	2.87	0.69
ด้านการวัดและประเมินผล	4.80	0.56	4.90	0.29
รวม	4.43	0.40	4.38	0.35

จากตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 14 – 24

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
	$\bar{X}$	SD	
ด้านหลักสูตร	3.78	0.60	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.57	0.64	มาก
ด้านวิธีการสอน	3.66	0.61	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.59	0.66	มาก
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	2.93	0.68	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผล	3.80	0.58	มาก
รวม	3.55	0.50	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร
เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านหลักสูตร	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	หลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต	3.96	0.83	มาก
2	จำนวนรายวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสม	3.95	0.78	มาก
3	จำนวนรายวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในหมวดวิชาเฉพาะมีความเหมาะสม	3.94	0.74	มาก
4	รายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาเลือกเสรีมีความหลากหลาย	3.58	0.88	มาก
5	การจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความยาก - ย่างเหมาะสมกับระดับชั้น	3.89	0.85	มาก
6	เนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชามีความทันสมัยตามสถานการณ์ปัจจุบัน	3.86	0.88	มาก
7	เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนเวลาเรียนที่กำหนดในภาคทฤษฎี	3.75	0.85	มาก
8	เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนเวลาเรียนที่กำหนดในภาคปฏิบัติ	3.44	1.05	ปานกลาง
9	การจัดเนื้อหาในแต่ละรายวิชามีการลำดับจากรายวิชาที่ง่ายไปสู่รายวิชาที่ยากขึ้น	3.66	0.92	มาก
	รวม	3.78	0.60	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 8 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	ผู้สอนมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน	3.91	0.80	มาก
2	ผู้สอนมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน	3.80	0.79	มาก
3	ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน	3.82	0.83	มาก
4	ผู้สอนมีทักษะและวิธีการในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	3.67	0.92	มาก
5	มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่างๆในรายวิชาที่ทำการสอน	3.33	0.92	ปานกลาง
6	ผู้สอนสามารถจัดลำดับเนื้อหาวิชาเหมาะสมและดำเนินการสอนตามลำดับที่จัดไว้	3.33	0.94	ปานกลาง
7	ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนครบและครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้	3.47	0.89	ปานกลาง
8	ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชา	3.55	0.88	มาก
9	ผู้สอนมีทักษะในการนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.61	0.92	มาก
10	ผู้สอนทำการสอนโดยการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานในแต่ละขั้น	3.58	0.93	มาก
11	ผู้สอนนำความรู้ทางด้านศิลปะและ/หรือดนตรีที่มีการพัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน	3.70	0.94	มาก
12	ผู้สอนถ่ายทอดการสอนศิลปะและ/หรือดนตรีโดยใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล	3.54	0.94	มาก
13	ผู้สอนสามารถแนะแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นเอกลักษณ์เป็นรายบุคคล	3.49	0.92	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาจารย์ผู้สอน	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
14	ผู้สอนมีความยุติธรรมและยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการสร้างสรรค์ผลงานและวิจารณ์ผลงาน	3.26	1.00	ปานกลาง
15	ผู้สอนเข้าสอนและออกจากห้องสอนตรงตามเวลา	3.73	0.95	มาก
16	ผู้สอนให้ความสนใจแก่นิสิตทุกคนอย่างทั่วถึง	3.52	0.99	มาก
17	ผู้สอนจัดเวลาให้นิสิตพบและให้คำปรึกษาแก่นิสิต	3.53	1.01	มาก
18	ผู้สอนให้ความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนิสิต	3.49	1.00	ปานกลาง
	รวม	3.57	0.64	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางมี 6 ข้อ คือ ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 13 ข้อ 14 และข้อ 18 ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน
เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านวิธีการสอน	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนในแต่ละรายวิชาให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการสอน	3.97	0.80	มาก
2	มีการใช้เอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนการสอน	3.52	0.97	มาก
3	มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารตำราก่อนเข้าชั้นเรียน	3.46	0.83	ปานกลาง
4	มีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้าก่อนเข้าสอน	3.46	0.84	ปานกลาง
5	มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.53	0.88	มาก
6	มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน	3.52	0.94	มาก
7	มีการใช้วิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.64	0.93	มาก
8	มีการใช้วิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์	3.54	0.89	มาก
9	มีการใช้วิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.74	0.91	มาก
10	มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าเชิงสุนทรียภาพในด้านความงามของผลงานศิลปะและ/หรือดนตรี	3.45	0.89	ปานกลาง
11	มีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีที่เหมาะสม	3.88	0.89	มาก
12	มีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่เหมาะสม	3.92	0.86	มาก
13	มีการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานในคาบเรียน	3.85	0.99	มาก
14	มีการให้ผู้เรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนรวมทั้งเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน	3.67	1.02	มาก
15	ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานทางด้านศิลปะและ/หรือดนตรีทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.72	1.09	มาก
รวม		3.66	0.61	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางมี 3 ข้อ คือ ข้อ 3 ข้อ 4 และ ข้อ 10 ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.94	0.83	มาก
2	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.62	0.90	มาก
3	ปริมาณงานที่ผู้สอนมอบให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสม	3.75	0.89	มาก
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมและสนองความต้องการของผู้เรียน	3.61	1.00	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ คิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติจริง เพื่อแสวงหาคำตอบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.76	0.90	มาก
6	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน	3.81	0.94	มาก
7	มีการส่งเสริมความเป็นผู้นำ ผู้ตามและความสามัคคี เช่น การจัดนิทรรศการผลงานทางศิลปะและดนตรี เป็นต้น	3.76	0.97	มาก
8	มีการจัดกิจกรรมให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	3.01	1.14	ปานกลาง
9	มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในด้านศิลปะและดนตรี	3.01	1.14	ปานกลาง
	รวม	3.59	0.66	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 8 และ ข้อ 9 ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นรายชื่อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	การจัดห้องเรียนในแต่ละรายวิชามีความเหมาะสม	2.98	1.33	ปานกลาง
2	จำนวนห้องเรียนในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	3.54	0.99	มาก
3	ขนาดของห้องเรียนในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	3.31	1.00	ปานกลาง
4	จำนวนห้องเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	2.84	1.09	ปานกลาง
5	ขนาดของห้องเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	2.72	1.15	ปานกลาง
6	จำนวนห้องซ้อมดนตรีและ/หรือห้องปฏิบัติงานศิลปะมีความ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	2.66	1.21	ปานกลาง
7	ขนาดของห้องซ้อมดนตรีและ/หรือห้องปฏิบัติงานศิลปะมีความ เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	2.70	1.31	ปานกลาง
8	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและปราศจากเสียงรบกวนจาก ภายนอก	3.25	1.04	ปานกลาง
9	ห้องเรียนมีอุณหภูมิที่เหมาะสมและการถ่ายเทอากาศที่ดี	3.27	1.06	ปานกลาง
10	อุปกรณ์ในห้องเรียน เช่น โต๊ะเขียนแบบ กระดาน ปากกา เครื่องเล่นเทป วีซีดี วีซีดี เครื่องฉายสไลด์ เครื่องดนตรี มีความ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	2.68	1.21	ปานกลาง
11	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับจำนวนนิสิตในแต่ละ รายวิชา	2.52	1.22	ปานกลาง
12	โปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบและปฏิบัติงานมีความทันสมัย	2.88	1.19	ปานกลาง
13	ตำรา หนังสือ สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีจำนวนเพียงพอ	2.89	1.20	ปานกลาง
14	สื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย	2.71	1.15	ปานกลาง
	รวม	2.93	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน โดยรวมว่ามี
ความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 2 มีความเหมาะสมใน
ระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการวัดและประเมินผล	นิสิต (n = 502)		ระดับ ความเหมาะสม
		$\bar{X}$	SD	
1	มีการชี้แจงให้ผู้เรียนทราบเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.96	0.83	มาก
2	วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา	3.95	0.78	มาก
3	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3.94	0.74	มาก
4	มีการแจ้งให้นิสิตรับทราบผลการสอบในแต่ละครั้ง	3.58	0.88	มาก
5	การวัดความรู้และการสอบในแต่ละครั้งครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.89	0.85	มาก
6	เกณฑ์การให้คะแนนและการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชามีความชัดเจน	3.86	0.88	มาก
7	ผลงานทางศิลปะและ/หรือดนตรีที่ผู้สอนมอบหมายให้นิสิตทำเป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.75	0.85	มาก
8	มีหลักฐานการให้คะแนนและเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ตรวจสอบวัดได้	3.44	1.05	ปานกลาง
9	มีการนำผลการประเมินความรู้ของผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.66	0.92	มาก
10	วิธีการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	3.91	0.80	มาก
11	วิธีการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	3.80	0.79	มาก
	รวม	3.80	0.58	มาก

จากตาราง 20 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 8 มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	ชาย (n = 278)		หญิง (n = 224)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	3.76	0.64	3.81	0.56
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.58	0.66	3.56	0.60
ด้านวิธีการสอน	3.65	0.63	3.67	0.60
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.55	0.69	3.63	0.62
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	2.95	0.70	2.89	0.66
ด้านการวัดและประเมินผล	3.78	0.62	3.82	0.53
รวม	3.55	0.53	3.56	0.46

จากตาราง 21 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	สาขาวิชา จิตรกรรม (n = 63)		สาขาวิชา ภาพพิมพ์ (n = 60)		สาขาวิชา เซรามิกส์ (n = 50)		สาขาวิชา นิเทศศิลป์ (n = 222)		สาขาวิชา ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) (n = 51)		สาขาวิชา ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) (n = 56)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	3.65	0.54	3.83	0.72	3.86	0.51	3.74	0.65	3.90	0.52	3.88	0.45
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.67	0.51	3.70	0.75	3.80	0.52	3.33	0.67	3.83	0.47	3.84	0.44
ด้านวิธีการสอน	3.65	0.45	3.76	0.72	3.91	0.53	3.42	0.62	4.00	0.42	3.95	0.46
ด้านการจัดกิจกรรม	3.60	0.55	3.71	0.72	3.88	0.56	3.29	0.64	3.93	0.43	4.00	0.51
การเรียนการสอน												
ด้านอาคารสถานที่	3.48	0.52	3.03	0.54	2.77	0.62	2.81	0.70	2.95	0.66	2.76	0.70
สื่อและอุปกรณ์การสอน												
ด้านการวัดและประเมินผล	3.68	0.51	3.83	0.72	3.86	0.45	3.75	0.63	3.91	0.48	3.91	0.43
รวม	3.62	0.45	3.64	0.63	3.68	0.39	3.39	0.52	3.75	0.35	3.72	0.35

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล นิสิตที่อยู่ในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานิเทศศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่อยู่ในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตที่อยู่ในสาขาวิชานิเทศศิลป์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตที่อยู่ในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานิตศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	ชั้นปีที่ 1 (n = 138)		ชั้นปีที่ 2 (n = 117)		ชั้นปีที่ 3 (n = 127)		ชั้นปีที่ 4 (n = 120)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	3.80	0.59	3.66	0.61	3.74	0.57	3.92	0.62
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.68	0.63	3.46	0.68	3.54	0.62	3.60	0.63
ด้านวิธีการสอน	3.73	0.64	3.55	0.62	3.66	0.58	3.68	0.61
ด้านการจัดกิจกรรม	3.70	0.63	3.49	0.72	3.59	0.67	3.54	0.61
การเรียนการสอน								
ด้านอาคารสถานที่	2.96	0.69	2.90	0.73	2.94	0.66	2.89	0.67
สื่อและอุปกรณ์การสอน								
ด้านการวัดและประเมินผล	3.82	0.57	3.68	0.59	3.75	0.54	3.93	0.60
รวม	3.62	0.52	3.46	0.54	3.54	0.45	3.59	0.48

จากตาราง 23 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านหลักสูตร นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านวิธีการสอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตที่ศึกษาในชั้นปี 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 24 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ (n = 115)		ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนปานกลาง (n = 314)		ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง (n = 73)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านหลักสูตร	3.78	0.52	3.76	0.63	3.88	0.63
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.78	0.54	3.51	0.64	3.54	0.72
ด้านวิธีการสอน	3.80	0.55	3.60	0.61	3.69	0.69
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.84	0.55	3.51	0.64	3.52	0.79
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.12	0.64	2.87	0.67	2.88	0.79
ด้านการวัดและประเมินผล	3.81	0.49	3.77	0.61	3.88	0.59
รวม	3.69	0.42	3.50	0.51	3.56	0.55

จากตาราง 24 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ใช้การหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และประสบการณ์การสอน โดยการทดสอบที (t-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 25-27

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.15	0.07	0.43	0.658
	ภายในกลุ่ม	18	3.20	0.17		
	รวม	20	3.35			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.58	0.03	0.18	0.836
	ภายในกลุ่ม	18	2.88	0.16		
	รวม	20	2.94			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.15	0.08	0.56	0.583
	ภายในกลุ่ม	18	2.45	0.13		
	รวม	20	2.60			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.69	0.934
	ภายในกลุ่ม	18	2.03	0.11		
	รวม	20	2.05			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.94	3.38	0.056
	ภายในกลุ่ม	18	4.50	0.27		
	รวม	20	6.88			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.23	1.07	0.364
	ภายในกลุ่ม	18	3.96	0.22		
	รวม	20	4.42			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.11	0.82	0.457
	ภายในกลุ่ม	18	2.50	0.14		
	รวม	20	2.72			

จากตาราง 25 แสดงว่า อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ การสอน

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	ต่ำกว่า 10 ปี (n = 13)		มากกว่า 10 ปี (n = 8)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านหลักสูตร	4.81	0.39	4.76	0.47	0.28	0.783
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.74	0.38	4.73	0.42	0.06	0.954
ด้านวิธีการสอน	4.57	0.39	4.58	0.33	-0.05	0.958
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.57	0.34	4.50	0.30	0.50	0.626
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอน	3.10	0.52	2.87	0.69	0.88	0.391
ด้านการวัดและประเมินผล	4.80	0.56	4.90	0.29	-0.43	0.670
รวม	4.43	0.40	4.38	0.35	0.28	0.784

จากตาราง 26 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม และในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรสาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 28-44

ตาราง 27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

	ชาย (n = 278)		หญิง (n = 224)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านหลักสูตร	3.76	0.64	3.81	0.56	-0.81	0.421
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.58	0.66	3.56	0.60	0.37	0.714
ด้านวิธีการสอน	3.65	0.63	3.67	0.60	-0.46	0.648
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.55	0.69	3.63	0.62	-1.34	0.180
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	2.95	0.70	2.89	0.66	0.94	0.348
ด้านการวัดและประเมินผล	3.78	0.62	3.82	0.53	-0.69	0.492
รวม	3.55	0.53	3.56	0.46	-0.39	0.697

จากตาราง 27 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5	3.19	0.64	1.77	.118
	ภายในกลุ่ม	496	179.25	0.36		
	รวม	501	182.44			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	5	24.64	4.93	13.44	.001
	ภายในกลุ่ม	496	181.85	0.37		
	รวม	501	206.50			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	26.68	5.34	16.27	.001
	ภายในกลุ่ม	496	162.68	0.33		
	รวม	501	189.35			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	40.14	8.03	22.30	.001
	ภายในกลุ่ม	496	178.55	0.36		
	รวม	501	218.69			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	25.45	5.09	12.05	.001
	ภายในกลุ่ม	496	209.57	0.42		
	รวม	501	235.02			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5	2.89	0.58	1.72	.127
	ภายในกลุ่ม	496	166.48	0.34		
	รวม	501	169.37			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	11.02	2.20	9.50	.001
	ภายในกลุ่ม	496	115.13	0.23		
	รวม	501	126.15			

จากตาราง 28 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานิเทศศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงในตาราง 29-33

ตาราง 29 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

		จิตรกรรม	ภาพพิมพ์	เซรามิกส์	นิเทศศิลป์	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)
สาขาวิชา	$\bar{X}$	3.62	3.64	3.68	3.39	3.75	3.72
จิตรกรรม	3.62						
ภาพพิมพ์	3.64						
เซรามิกส์	3.68						
นิเทศศิลป์	3.39	*	*	*		*	*
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	3.75						
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	3.72						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 30 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	จิตรกรรม	ภาพพิมพ์	เซรามิกส์	นิเทศศิลป์	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)
$\bar{X}$	3.67	3.70	3.80	3.33	3.83	3.84
จิตรกรรม	3.67					
ภาพพิมพ์	3.70					
เซรามิกส์	3.80					
นิเทศศิลป์	3.33	*	*	*	*	*
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	3.83					
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	3.84					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกับนิสิตที่ศึกษา ในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 31 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา		จิตรกรรม	ภาพพิมพ์	เซรามิกส์	นิเทศศิลป์	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)
	$\bar{X}$	3.65	3.76	3.91	3.42	4.00	3.95
จิตรกรรม	3.65						
ภาพพิมพ์	3.76						
เซรามิกส์	3.91						
นิเทศศิลป์	3.42		*	*		*	*
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	4.00						
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	3.95						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน แตกต่างกับนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 32 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา		จิตรกรรม	ภาพพิมพ์	เซรามิกส์	นิเทศศิลป์	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)
	$\bar{X}$	3.60	3.71	3.88	3.29	3.93	4.00
จิตรกรรม	3.60						*
ภาพพิมพ์	3.71						
เซรามิกส์	3.88						
นิเทศศิลป์	3.29	*	*	*		*	*
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	3.93						
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	4.00						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

จากตาราง 32 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 33 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน5
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน
จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	จิตรกรรม	ภาพพิมพ์	เซรามิกส์	นิเทศศิลป์	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)
$\bar{X}$	3.48	3.03	2.77	2.81	2.95	2.76
จิตรกรรม	3.48	*	*	*	*	*
ภาพพิมพ์	3.03					
เซรามิกส์	2.77					
นิเทศศิลป์	2.81					
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย)	2.95					
ดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)	2.76					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน แตกต่างกับนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานิเทศศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	4.41	1.47	4.11	0.007
	ภายในกลุ่ม	498	178.03	0.36		
	รวม	501	182.44			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.55	1.18	2.90	0.035
	ภายในกลุ่ม	498	202.95	0.41		
	รวม	501	206.50			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.11	0.71	1.87	0.133
	ภายในกลุ่ม	498	187.24	0.38		
	รวม	501	189.35			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.01	1.00	2.32	0.075
	ภายในกลุ่ม	498	215.68	0.43		
	รวม	501	218.69			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและ อุปกรณ์การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.44	0.15	0.31	0.818
	ภายในกลุ่ม	498	234.58	0.47		
	รวม	501	235.02			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	3.99	1.33	4.01	0.008
	ภายในกลุ่ม	498	165.38	0.33		
	รวม	501	169.37			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.85	0.62	2.47	0.061
	ภายในกลุ่ม	498	124.30	0.25		
	รวม	501	126.15			

จากตาราง 34 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความ
คิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมไม่แตกต่าง
กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและประเมินผล
นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน
อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงในตาราง 35 - 37

ตาราง 35 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.80	3.66	3.74	3.92
ชั้นปีที่ 1	3.80				
ชั้นปีที่ 2	3.66				*
ชั้นปีที่ 3	3.74				
ชั้นปีที่ 4	3.92				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร แตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 36 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.68	3.46	3.54	3.60
ชั้นปีที่ 1	3.68				
ชั้นปีที่ 2	3.46				
ชั้นปีที่ 3	3.54				
ชั้นปีที่ 4	3.60				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาใน ชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 37 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี
เป็นรายคู่

ชั้นปีที่		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.82	3.68	3.75	3.93
ชั้นปีที่ 1	3.82				
ชั้นปีที่ 2	3.68				*
ชั้นปีที่ 3	3.75				
ชั้นปีที่ 4	3.93				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกับนิสิตที่ศึกษาใน
ชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 38 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.77	0.38	1.05	.351
	ภายในกลุ่ม	499	181.68	0.36		
	รวม	501	182.44			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.63	3.32	8.28	.001
	ภายในกลุ่ม	499	199.86	0.40		
	รวม	501	206.50			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.37	1.68	4.52	.011
	ภายในกลุ่ม	499	185.99	0.37		
	รวม	501	189.35			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	9.32	4.66	11.11	.001
	ภายในกลุ่ม	499	209.36	0.42		
	รวม	501	218.69			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและ อุปกรณ์การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.49	2.74	5.96	.003
	ภายในกลุ่ม	499	229.53	0.46		
	รวม	501	235.02			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.82	0.41	1.22	.297
	ภายในกลุ่ม	499	168.55	0.34		
	รวม	501	169.37			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.89	1.45	5.85	.003
	ภายในกลุ่ม	499	123.26	0.25		
	รวม	501	126.15			

จากตาราง 38 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงในตาราง 40-44

ตาราง 39 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.69	3.50	3.56
ต่ำ	3.69		*	
ปานกลาง	3.50			
สูง	3.56			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 39 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 40 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.78	3.51	3.54
ต่ำ	3.78		*	*
ปานกลาง	3.51			
สูง	3.54			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 41 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.80	3.60	3.69
ต่ำ	3.80		*	
ปานกลาง	3.60			
สูง	3.69			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 41 แสดงว่านิสิต ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 42 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		3.84	3.51	3.52
ต่ำ	3.84		*	*
ปานกลาง	3.51			
สูง	3.52			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 43 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		3.12	2.87	2.88
ต่ำ	3.12		*	
ปานกลาง	2.87			
สูง	2.88			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 43 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 6 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย ดังแสดงในตาราง 44 - 49

ตาราง 44 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	ความถี่ของคำตอบ (f)
อาจารย์	
1. หลักสูตรสาขาวิชาภาพพิมพ์พยายามปรับปรุงให้ทันสมัย ทันกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยสาขาวิชาภาพพิมพ์ไม่เน้นให้นิสิตเรียนจบไปเป็นศิลปิน แต่นิสิตเมื่อจบไปแล้วสามารถนำวิชาที่เรียนและระบบวิธีคิดในการทำงานศิลปะไปประยุกต์ใช้ในการทำงานตามความถนัดต่างๆ ได้	1
2. หลักสูตรสามารถพัฒนาได้อีกเพื่อให้ตรงกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและคณะ	1
นิสิต	
1. ควรมีวิชาเลือกทั่วไป และวิชาเลือกเสรีที่เอื้อและสนับสนุนต่อสาขาวิชาที่ศึกษา	1
2. หลักสูตรมีความเหมาะสม ทางคณะฯ ควรจัดสัมมนาให้กับอาจารย์ผู้สอนในทุกๆ ภาคเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อการสอน	1
3. หลักสูตรมีความเหมาะสมในบางสาขาวิชา	1

จากตาราง 44 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตรว่า หลักสูตรสาขาวิชาภาพพิมพ์พยายามปรับปรุงให้ทันสมัย ทันกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยสาขาวิชาภาพพิมพ์ไม่เน้นให้นิสิตเรียนจบไปเป็นศิลปิน แต่นิสิตเมื่อจบไปแล้วสามารถนำวิชาที่เรียน และระบบวิธีคิดในการทำงานศิลปะไปประยุกต์ใช้ในการทำงานตามความถนัดต่างๆ ได้ และหลักสูตรสามารถพัฒนาได้อีกเพื่อให้ตรงกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและคณะ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดหลักสูตรว่า ควรมีวิชาเลือกทั่วไป และวิชาเลือกเสรีที่เอื้อและสนับสนุนต่อสาขาวิชาที่ศึกษา หลักสูตรมีความเหมาะสม ทางคณะฯ ควรจัดสัมมนาให้กับอาจารย์ผู้สอนในทุกๆ ภาคเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อการสอนและหลักสูตรมีความเหมาะสมในบางสาขาวิชา

ตาราง 45 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน

ด้านอาจารย์ผู้สอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
อาจารย์	
1. สาขาวิชาภาพพิมพ์มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่องโดยการศึกษาดูงานทางด้านศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งยังมีการจัดแสดงนิทรรศการทางศิลปะอย่างสม่ำเสมอ	1
2. อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ (Computer) ในสาขาวิชาที่จำเป็นขาดเครื่องมือ	1
นิสิต	
1. มีความเหมาะสมและสอนได้ดี	1
2. อาจารย์บางท่านขาดจรรยาบรรณ	1
3. ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา การสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติยังขาดความรู้และประสบการณ์	1
4. นิสิตที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์จะได้ผลการเรียนที่ดี	1

จากตาราง 45 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอนว่า สาขาวิชาภาพพิมพ์มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่องโดยการศึกษาดูงานทางด้านศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งยังมีการจัดแสดงนิทรรศการทางศิลปะอย่างสม่ำเสมอ และอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ (Computer) ในสาขาวิชาที่จำเป็นขาดเครื่องมือ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาจารย์ผู้สอนว่า มีความเหมาะสมและสอนได้ดี อาจารย์บางท่านขาดจรรยาบรรณ ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา การสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติยังขาดความรู้และประสบการณ์ และนิสิตที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์จะได้ผลการเรียนที่ดี

ตาราง 46 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน

ด้านวิธีการสอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
อาจารย์	
1. นำสื่อการสอนสมัยใหม่ มาใช้เพื่อให้นิสิตเกิดความสนใจในวิชาที่เรียนมากยิ่งขึ้น	1
2. สามารถพัฒนาได้อีกถ้ามีปัจจัยเกื้อหนุน	1
นิสิต	
1. ในบางสาขาวิชาอาจารย์ยังขาดประสิทธิภาพในการสอน	2
2. การอธิบายในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนไม่เกิดความเข้าใจ	1
3. การสั่งงานมีความซ้ำซ้อนไม่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2
4. ไม่มีเกณฑ์การให้งานและคะแนนที่ชัดเจน	2

จากตาราง 46 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอนว่า ควรนำสื่อการสอนสมัยใหม่ มาใช้เพื่อให้นิสิตเกิดความสนใจในวิชาที่เรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาได้อีกถ้ามีปัจจัยเกื้อหนุน ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านวิธีการสอนว่า ในบางสาขาวิชาอาจารย์ยังขาดประสิทธิภาพในการสอน การอธิบายในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนไม่เกิดความเข้าใจ การสั่งงานมีความซ้ำซ้อนไม่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มีเกณฑ์การให้งานและคะแนนที่ชัดเจน

ตาราง 47 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
นิสิต	
1. ควรจัดให้ไปดูงานนอกสถานที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนให้มากกว่านี้	2
2. ควรมีวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้มากกว่านี้	2

จากตาราง 47 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าควรจัดให้ไปดูงานนอกสถานที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนให้มากกว่านี้ และควรมีวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้มากกว่านี้

ตาราง 48 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
อาจารย์	
1. อาจารย์เดินทางไปต่างประเทศมักซื้อหนังสือเกี่ยวกับศิลปะที่ทันสมัยกลับมาเป็นประจำ โดยใช้ห้องทำงานของอาจารย์ทำเป็นห้องสมุดสาขาที่นิสิตจะเข้ามาศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ซึ่งหนังสือที่ส่วนใหญ่ที่หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยจะไม่มีให้บริการ	1
2. สถานที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนการสอนมีน้อย	1
นิสิต	
1. โต๊ะเขียนแบบไม่เพียงพอ	2
2. ห้องคอมพิวเตอร์ไม่มีความทันสมัย และไม่เพียงพอต่อนิสิต	3
3. ควรมีห้องสมุดคณะ	2
4. ควรเพิ่มห้องเรียนปฏิบัติ และห้องซ่อมดนตรีให้เพียงพอ	4

จากตาราง 48 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนว่า อาจารย์เดินทางไปต่างประเทศมักซื้อหนังสือเกี่ยวกับศิลปะที่ทันสมัยกลับมาเป็นประจำ โดยใช้ห้องทำงานของอาจารย์ทำเป็นห้องสมุดสาขา ที่นิสิตจะเข้ามาศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ซึ่งหนังสือที่ส่วนใหญ่ที่หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยจะไม่มีให้บริการ สถานที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนการสอนมีน้อย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนว่า โต๊ะเขียนแบบไม่เพียงพอ ห้องคอมพิวเตอร์ไม่มีความทันสมัย และไม่เพียงพอต่อนิสิต ควรมีห้องสมุดคณะ และควรเพิ่มห้องเรียนปฏิบัติ และห้องซ่อมดนตรีให้เพียงพอ

ตาราง 49 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่ของคำตอบ (f)
อาจารย์ 1. ส่วนใหญ่ด้านการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานดีมาก	1
นิสิต 1. ไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอน	2
2. ไม่ใส่ใจผลงานของนิสิต	2

จากตาราง 49 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผลว่า ส่วนใหญ่ด้านการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานดีมาก ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการวัดและประเมินผลว่า ไม่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอน และไม่ใส่ใจผลงานของนิสิต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและประสบการณ์การสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่อาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 21 คน และนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 502 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล แบบสอบถามมี 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ จำนวน 80 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.992 และ แบบสอบถามสำหรับนิสิต จำนวน 76 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และประสมการณ์การสอน ใช้การทดสอบที (t-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรสาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

4. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. นิสิตความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์ที่สอนในกลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ และกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

5. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานันทศิลป์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานันทศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานันทศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านวิธีการสอน ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชานันทศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในด้านหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล และนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ในด้านอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง ในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ในด้านวิธีการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรแต่ละหลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญาของคณะและมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาที่สอน เนื้อหาวิชามีความชัดเจนมีการจัดลำดับรายวิชาจากง่ายไปสู่ยาก มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆ สม่าเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความต้องการของผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังมีความทันสมัยทั้งความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 19-20) กล่าวว่า วิชาหลักสูตรที่ดีต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ต่อเนื่องกันไปและต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนจากกัน และเสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรีย คนเที่ยง (2543 : 57) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล พัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ วรรณพร ฉัตรทอง (2546 : 114) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนนิเทศศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มีวุฒิการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน ทำให้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการ มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหา นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี ให้ความสนใจ จัดเวลาให้นิสิตได้เข้าพบปรึกษา และอาจารย์ได้มีการพัฒนาความรู้เพิ่มเติม เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น ดังที่ เชียรศรี วิวัชรศิริ (2527 : 168-169) กล่าวว่า ผู้สอนควรมีความคิดริเริ่ม มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ตลอดเวลา ทันโลกทันเหตุการณ์ มีทักษะความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ และใช้กลวิธีการสอนในหลายๆ วิธี รวมทั้งใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย และบิดเดล (ทัศนีย์ ตรีธาร. 2544 : 21; อ้างอิงจาก Biddle. 1976 : 346-347) กล่าวว่า ผู้สอนควรมีความคิดเห็น

ของผู้เรียน ยกย่องชมเชยผู้เรียน ตามปัญหาผู้เรียน แนะนำแนวทางแก่ผู้เรียน รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำของผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ นารี รมย์นุกูล (2547 : 104) ศึกษาความคิดเห็น ของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ด้านอาจารย์ อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

1.3 ด้านวิธีการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในการสอน เข้าใจบทบาท และหน้าที่ของตน ผู้สอนได้จัดทำเอกสารตำรา คู่มือประกอบการสอนในสาขาวิชา รวมทั้งจัดเวลา ในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้เหมาะสม เช่น ในการสอนที่มีทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ผู้สอนลงมือปฏิบัติเพื่อสาธิตวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ให้กับผู้เรียนได้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วให้นิสิตปฏิบัติ และมีการตรวจสอบ ดูแล แนะนำ ใกล้ชิด ทำให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติได้ ดังที่ สมิตร์ คุณากร (2528 : 146) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการ จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามเป้าหมายที่ หลักสูตรต้องการ แนวทางการสอนย่อมแตกต่างกันตามสภาพและลักษณะของเนื้อหาวิชา ผู้สอน ต้องเลือกใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอนแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม และบรร เทศรินทร์ (2548 : 4) กล่าวว่า ผู้สอนควรส่งเสริมผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริม การคิดทำสิ่งใหม่ๆที่ดี ส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปรีศนา สมพงษ์ (2532 : 154-155) ทำการศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์ สอนศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต พบว่า ด้านวิธีการสอน อาจารย์ สามารถอธิบายชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียดและชัดเจน และธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546 : 90) ศึกษาเรื่อง ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านการเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็น ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม เช่น อาจารย์ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการจัด นิทรรศการทางด้านศิลปะและดนตรีโดยนิสิตเป็นผู้ปฏิบัติเอง นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก ค้นคว้า ศึกษาข้อมูลด้วยตนเองรวมทั้งฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ จากนั้นจึงลงมือปฏิบัติ และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 73-76) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ทำทลายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหาด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและ ได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษานอกสถานที่ หรือจัด

นิทรรศการแสดงผลการจัดได้ว่าที่ และวาริ ธีระจิตร (2526 : 162-163) ได้กล่าวว่า กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการเคลื่อนไหว สนุกสนาน เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ขยายความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้าง เสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะ ปลุกฝังเจตคติที่ดี เรียนรู้จักการทำงานเป็นหมู่ เกิดความเข้าใจในบทเรียน และเกิดความซาบซึ้งความงามในเรื่องต่างๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ นารี รมย์นุกูล (2547 : 105) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และปรีชา หมั่นคง (2547 : 54) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร การจัดห้องซ้อมดนตรีซึ่งมีจำนวนห้องซ้อมดนตรีที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ห้องซ้อมดนตรีที่มีอยู่มีขนาดของห้องที่เล็กเกินไป และบางห้องก็มีขนาดใหญ่เกินไป ซึ่งไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นปี และในรายวิชาต่างๆ ห้องซ้อมดนตรีที่ตั้นต้องสามารถเก็บเสียงให้อยู่ภายในห้องได้ มิให้มีเสียงดังรบกวนออกสู่ภายนอกห้องซ้อมดนตรี นอกจากนี้ยังขาด คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรี เครื่องเล่นเทป วีดีโอ วีซีดี และห้องตัดต่อทางดนตรีที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะเขียนแบบ มีจำนวนที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตที่จะมาใช้งานที่ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 3-5) กล่าวว่า ห้องเรียนควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ประจำห้องครบครัน และอยู่ในสภาพดี ปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่นควัน และมลภาวะอื่นๆ แสงสว่างพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนควรมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รวมถึงสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ และสถานศึกษาควรมีห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องหัตถศึกษา (ชาย-หญิง) ห้องศิลปะและดนตรี ห้องประชุม ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพลานามัย ห้องต่างๆ เหล่านี้ต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตรและกิจกรรมพิเศษครบครัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ร้อยโทสมศักดิ์ สรสินธุ์ (2540 : 78) ศึกษาปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทวรวรดี พบว่า ด้านการใช้สื่อการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ สื่อการสอนที่มีอยู่แล้วเก่า ล้าสมัย และชำรุดทรุดโทรม ไม่มีประสิทธิภาพ จึงไม่มีความสอดคล้องกับจำนวนห้องเรียน และวรรณพร จัตราทอง (2546 : 116-120) ศึกษาเรื่องการจัดการจัดการเรียนการสอนนิเทศศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพราะการจัดอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนยังไม่ได้ดีเท่าที่ควร การจัดสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยเมื่อต้องการใช้งาน ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียน จำนวนของสื่อ อุปกรณ์หนังสือเรียนไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์มีเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนชัดเจนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และข้อสอบวัดความรู้ ทักษะตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา มีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการสอบในแต่ละครั้ง และมี หลักฐานการให้คะแนนที่ตรวจสอบได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้น ดังที่ภัทรา นิคมานนท์ (2532 : 20-21) ได้กล่าวว่า การประเมินผลมีความมุ่งหมายเพื่อ วินิจฉัยหาสาเหตุข้อบกพร่องเพื่อหาทางแก้ไข และกึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 33) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และทำให้ สามารถติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และการวัดผลการศึกษา ช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ในการเรียนการสอน เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปรีศนา สมพงษ์ (2532 : 154) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการ สอนของอาจารย์สอนศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต พบว่า ด้านการ วัดและประเมินผล การออกข้อสอบตรงกับเรื่อง จุดประสงค์และเนื้อหาในแผนการเรียนการสอนที่ กำหนดไว้ มีการติดตามซักถามความก้าวหน้าในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ผู้เรียนทำ อาจารย์ มีประสบการณ์ในการสอนและมีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่สอน เอาใจใส่ดูแลติดตาม ผลคืบหน้าของผู้เรียน และเสาวณีย์ สนธิเณร (2546 : 81) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชา บริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ พบว่า ด้านการประเมินผลการเรียน นักศึกษามีความ คิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก

2. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัด และประเมินผล โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้าน การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การ สอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดรายวิชาศึกษาทั่วไป และรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ เนื้อหาวิชา พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในรายวิชาเฉพาะ เนื้อหา มี การจัดลำดับรายวิชาที่ง่ายสู่รายวิชาที่ยาก เนื้อหาทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันทำให้นิสิต

สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง รายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีมีความหลากหลาย ทำให้ นิสิตได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจนอกเหนือจากรายวิชาในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ดังที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 19-20) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่ดี ต้องยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ เช่น ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมอัน แสดงลักษณะของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา และจิตวิทยา และธำรง บัวศรี (2532 : 211-213) กล่าวว่า เนื้อหาวิชาต้องมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับ การศึกษานั้นๆ เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้นๆ สอดคล้องกับปัญหาและความ ต้องการของสังคม และครอบคลุมความรู้หลายๆ ด้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้อง นารี รมย์นุกูล (2547 : 107) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ ปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สอนมีทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ ผู้เรียน มีทักษะและวิธีการในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับ เนื้อหาในแต่ละรายวิชา และนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอน โดยการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานในแต่ละขั้น และชี้แนะแนวทางในการ ปฏิบัติงานให้กับนิสิต อีกทั้งยังนำความรู้ใหม่ๆ มาถ่ายทอด นอกจากนี้คอยให้คำปรึกษาแก่นิสิตยาม ที่นิสิตมีปัญหาทั้งการเรียนและปัญหาส่วนตัว ดังที่ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ (2542 : 29-30) กล่าวว่า ผู้สอนต้องมีการปรับตัว และการวางตัว มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ค้นคว้าวิธีแนว ทางการสอนให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ทั้งการสอนและงานที่ได้รับ มอบหมาย มีการพัฒนางานอยู่เป็นประจำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : 66) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจ ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนนิสิตมีความคิดเห็น ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก รวมทั้งประวิตร โหรา (2540 : 124) ศึกษาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของ นักศึกษาศิลปะ พบว่า ด้านบุคลิกภาพความเป็นครูอาจารย์ศิลปะ นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความ เหมาะสมในระดับมาก

2.3 ด้านวิธีการสอน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนในแต่ละรายวิชาให้ ผู้เรียนทราบก่อนทำการสอน ทำให้ผู้เรียนทราบขอบข่ายของรายวิชานั้นและสามารถเตรียมตัวก่อน การเรียนได้ และการที่ผู้เรียนได้ออกมานำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการฝึกให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าพูดในสิ่งที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นมา ทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งและเห็น

คุณค่าเชิงสุนทรียภาพในด้านความงามของศิลปะ นอกจากนี้อาจารย์ได้มอบหมายงานให้นักนิสิตร่วมมือกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้นักนิสิตได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อีกทั้งเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังที่ ญรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544 : 193-207) กล่าวว่า การประเมินผลเจตคติดนตรี เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรีย และความซาบซึ้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อารมณ์ ซึ่งผู้เรียนอาจแสดงให้เห็นเป็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมก็ได้ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผูกการวิจารณ์งานทั้งของตนเองและของผู้อื่น และบรร เทศรินทร์ (2548 : 4) กล่าวว่า ควรส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ชวัลรัตน์ พลเจริญ (2546 : 90) ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านการเรียนการสอน นิสิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และเสาวณีย์ สนิธิเณร (2546 : 80) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ พบว่า ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมส่วนใหญ่ จะเป็นการจัดนิทรรศการ การแสดงผลงานทางศิลปะในสาขาวิชาต่างๆ เป็นการจัดแสดงผลงานทั้งที่เป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล ส่วนทางดนตรีเป็นผลงานการจัดการแสดงด้านนาฏศิลป์และดนตรี ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม ผูกความสัมพันธ์และการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ส่งผลให้นักนิสิตมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น เมื่อสำเร็จการศึกษาจะทำให้สามารถทำงานเป็นทีมได้ นอกจากนี้ในชั้นปีที่ 4 นิสิตทุกสาขาวิชาจะมีการทำศิลปนิพนธ์ในภาคเรียนที่ 2 และจัดแสดงผลงานของตนภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย ดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 73) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และวิสัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 24) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิทยาศาสตร์ และมีนิสัยดี ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้านศิลปะ ด้านพลศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์หรืออีคิว (EQ) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน และการวัดและประเมินผลที่เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปิยาภรณ์ ลักษณะพิเชษฐ์ (2546 : 87) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และเสาวณีย์ สนิธิเณร (2546 : 80) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชา

บริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ พบว่า ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความเห็น ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอนยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีการศึกษา และมีรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติ เป็นจำนวนมาก นิสิตจำเป็นต้องใช้ห้องต่างๆ ทำงาน ในบางสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาดุริยางค ศาสตร์ (ดนตรีไทย) และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ห้องซ้อมดนตรีไม่สามารถเก็บเสียง ให้อยู่ภายในห้องได้ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์เกิดเสียงดังรบกวน ออกมาภายนอก ดังที่ ถาวร สารวิทย์ (2523 : 195-196) กล่าวว่า อาคารสถานที่ต้องมีความ สะดวกสบาย ปลอดภัย สามารถดัดแปลงได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นฝักันห้องหรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับตัวอาคาร ขยายสถานศึกษาได้สะดวก อากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างกระจายทั่วห้อง และมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา ห้องน้ำห้องส้วม น้ำดื่มน้ำใช้ นอกจากนี้ นิสิตยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า อุปกรณ์ในห้องเรียน เช่น โต๊ะเขียนแบบ กระดาน ปากกา เครื่องเล่น เทป วีดีโอ วีซีดี เครื่องฉายสไลด์ เครื่องดนตรี เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบไม่ มีความทันสมัย และสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่มีความทันสมัย และในทุกสาขาวิชายังขาด อุปกรณ์และสื่อการสอน ที่มีความทันสมัย ซึ่งมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ นิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และบำรุง กลัดเจริญ; และฉวีวรรณ กิณวงศ์ (2527 : 245-246) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นศูนย์รวมความสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ กว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้บทเรียนเป็นที่น่าสนใจ ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ร่วมกัน อธิบายสิ่งที่เข้าใจ ยากให้เข้าใจง่าย แสดงความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น แสดงส่วนลึกลับให้เข้าใจได้ดี สามารถชนะข้อจำกัดต่างๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และขนาดได้ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนรู้ ได้มากภายในเวลาน้อย ผู้เรียนเรียนรู้ได้ถูกต้อง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวร ผู้เรียนที่เรียนซ้ำ เรียนได้เร็วขึ้น เปลี่ยนเจตคติได้ดี ส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหา ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 69) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ อุปกรณ์การสอนขาดการดูแลเอาใจใส่ ควรจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และสื่อการสอนให้พร้อม รวมทั้งมี ปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และณัฐพล พุ่มชุมพล (2546 : 79) ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ พบว่า ด้านอาคารสถานที่ นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดและประเมินผลครอบคลุมวัตถุประสงค์ในแต่ละ รายวิชา อาจารย์ผู้สอนได้แจ้งให้นิสิตทราบในชั่วโมงแรกของการเรียนว่า การประเมินผลจะมีทั้งใน

ส่วนของการสอบภาคทฤษฎี และสอบภาคปฏิบัติ และจะมีคะแนนเก็บจากการที่อาจารย์ได้มอบหมายให้นิสิตสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้นิสิตตั้งใจเรียน เตรียมตัวสอบ เพื่อทำคะแนนให้ดีขึ้นในทุกๆ ครั้งที่มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังที่สมนึก ภัททิยธนี (2533 : 188) ได้กล่าวว่า การวัดผลที่ดีนั้นต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการวัด ระวางความคลาดเคลื่อนในการวัด ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง มีความยุติธรรม และปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 246-247) ได้กล่าวว่า การประเมินผลช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาเนื้อหาใหม่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ปรีชา หมั่นคง (2547 : 55) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับนาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 100-101) ที่ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่สอน และประสบการณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 อาจารย์ที่สอนในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีหลักเกณฑ์ในการทำหลักสูตร มีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ในทุกสาขาวิชาจะมีการร่วมมือกันในการปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ในทุกสาขาวิชาจะร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน รวมทั้งวิธีการสอน วิชาที่ทำการสอนในแต่ละสาขาวิชาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นวิชาที่มีทั้งการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจารย์แต่ละท่านมีประสบการณ์การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ชำนาญ โดยลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้นิสิตเห็นขั้นตอนในการทำงาน ส่วน กิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์มอบหมายให้นิสิตทำมีทั้งเป็นกลุ่มและงานเดี่ยว ซึ่งกิจกรรมที่จัดจะเป็นการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางศิลปะและดนตรี นอกจากนี้ในการพัฒนาอาจารย์ อาจารย์ทุกคนในแต่ละสาขาวิชาจะมีโอกาสในการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อเหมือนกัน ดังที่มิเคลิช (ทัศนีย์ ตรีธาร. 2544 : 21; อ้างอิงจาก Michalish. 1979 ; 18-19) ได้กล่าวว่า ผู้สอนต้องรู้การวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนารี รมย์นุกูล (2547 : 102) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า อาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ อาจารย์ไม่ว่าจะมีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี หรือมากกว่า 10 ปีขึ้นไปต่างทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน มีบทบาท ภารกิจหน้าที่ ในการอบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กับนิสิต นอกจากนี้อาจารย์มีโอกาสดำเนินการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทางคณะยังจัดการอบรมให้กับอาจารย์เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้ศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อจะได้นำความรู้ เทคนิค วิธีการที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และถ่ายทอดให้กับนิสิต ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 59-60) ได้กล่าวว่า ผู้สอนควรเลือกสรร เสาะหาความรู้ เพื่อให้เหมาะกับหลักสูตรและระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ต้องค้นคว้าและเข้าประชุมวิชาการ ในศาสตร์ของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวรรณพร จิตรทอง (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนนิเทศศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนนิเทศศึกษาทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

4.1 นิสิตชายและนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตชายและนิสิตหญิง ได้เรียนในรายวิชาภาคทฤษฎีทั้งภายนอกคณะและภายในคณะ ในรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎีภายนอกคณะ นิสิตจะเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ส่วนรายวิชาภายในคณะที่เป็นวิชาพื้นฐานนิสิตจะเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่เช่นกัน และในรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัตินิสิตแต่ละสาขาวิชาจะแยกเรียนตามสาขาวิชาที่นิสิตสังกัดอยู่ นอกจากนี้ นิสิตส่วนใหญ่พักอยู่บริเวณภายนอกของมหาวิทยาลัยที่ใกล้เคียงกัน มีโอกาสได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังที่อเนก กรีแสง (2517 : 123) ได้กล่าวว่า เพศชายและเพศหญิงสามารถเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

4.2 นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสาขาวิชานิเทศศิลป์มีจำนวนนิสิตมาก ทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถดูแล แนะนำ โกลัชนิสิตได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ในสาขาวิชานิเทศศิลป์เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ทำให้อาจารย์มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความเหนื่อยล้าในการสอน ทำให้ปฏิบัติงานการสอนให้นิสิตได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้นิสิตในสาขาวิชานิเทศศิลป์มีความคิดแตกต่างจากสาขาอื่นๆ ส่วนสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อาจารย์มีเวลา สามารถถ่ายทอดการสอนให้นิสิตเป็นรายบุคคลได้ เพราะมีจำนวนนิสิตไม่มาก จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตสาขาวิชานิเทศศิลป์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างจากนิสิตในสาขาวิชาอื่น ดังที่ไรอัน (Ryans. 1960 : 278-284) ได้กล่าวว่า ลักษณะของอาจารย์ที่ดีต้องยกย่องนิสิตที่ทำงานดี ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของนิสิต รวมทั้งส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับ ประเมศวร์ ขุนภักดี (2527 : 56) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน และปิ่นวดี จิระนรรักษ์ (2519 : 101-102) ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำแนกตามคณะวิชาแตกต่างกัน

ด้านวิธีการสอน นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการสอนของสาขาวิชานิเทศศิลป์เป็นการสอนกลุ่มใหญ่ เนื่องจากมีนิสิตจำนวนมาก และการสอนจะเน้นการออกแบบ การผลิตสื่อ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ เมื่อนิสิตมีปัญหาไม่เข้าใจในวิชาที่สอน ทำให้นิสิตไม่สามารถซักถามอาจารย์ได้มากนัก และการที่เป็นนิสิตกลุ่มใหญ่ ทำให้อาจารย์ไม่สามารถจัดเวลาให้นิสิตได้พบและให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนได้ทั่วถึง นอกจากนี้นิสิตได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดว่า การอธิบายในบางรายวิชายังไม่ค่อยเข้าใจ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นิสิตสาขาวิชานิเทศศิลป์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน แตกต่างจากนิสิตในสาขาวิชาอื่น ดังที่ สุวัฒน์ มุททเมธา (2523 : 219-221) ได้กล่าวว่า วิธีการสอนต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้สอนต้องระลึกรู้เสมอว่าเนื้อหาวิชาแต่ละเรื่องแต่ละตอนย่อมมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รสริน สุทองหล่อ (2543 : 108) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ได้กล่าวว่า ผู้สอนที่ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างดีแล้วยังไม่เพียงพอ จะต้องมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด มาสู่ผู้เรียน รู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา ขนาดของกลุ่มผู้เรียน และความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียนด้วย และศิริวรงค์ ปทุมมาศ (2543 : 69) ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) และนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาศิลปะ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาศิลปะ มีนิสิตจำนวนมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องทำเป็นกลุ่มใหญ่ การนำเสนอผลงานเป็นงานกลุ่ม นิสิตร่วมกันคิดร่วมกันทำ เน้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดกับอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ รู้จักค้นคว้าหาข้อมูล และเมื่อนิสิตได้สร้างผลงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว นิสิตเป็นผู้นำเสนอผลงานภายในห้องเรียนหรือห้องจัดนิทรรศการด้วยตนเอง นิสิตจะต้องเป็นผู้วางแผน กำหนดวันเวลาในการจัดแสดงผลงานที่นิสิตเป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมาและแจ้งให้อาจารย์ผู้สอนได้รับทราบ ดังที่อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 76-78) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของแต่ละคน ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองเต็มที่ สำหรับการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความแตกต่างจากสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อาจเป็นเพราะ ในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาจิตรกรรมมีวิทยากรมาบรรยายน้อยกว่าสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) และในขณะเดียวกันในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) มีการเชิญวิทยากรจากชุมชนมาให้ความรู้กับนิสิต ให้นิสิตได้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ดังที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 26-31) ได้กล่าวว่า การใช้ชุมชนเป็นฐานความรู้และเป็นแหล่งวิทยากรช่วยประกอบการเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การให้ประชาชนในชุมชนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากชีวิตจริงเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวณีย์ สนิธเณร (2546 : 78) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ พบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาศิลปะ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตรกรรม มีความพึงพอใจกับขนาดของห้องเรียน และเห็นว่าขนาดของห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่าสื่อ อุปกรณ์การสอนมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ส่วนสาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาเซรามิกส์ สาขาวิชาศิลปะ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีไทย) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล) ห้องเรียน ห้องซ้อมดนตรี ไม่สามารถเก็บเสียงดนตรีได้ ห้องตัดต่อภาพและเสียงมีขนาดเล็กและไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตที่จะมาใช้งานเครื่องดนตรีไทย และสากล ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานโปรแกรมที่ใช้ทางด้านการออกแบบไม่มีความทันสมัย เหตุผลต่างๆ ดังกล่าวทำให้นิสิตสาขาวิชาจิตรกรรมมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน แตกต่างจากนิสิตในสาขาวิชาอื่น ดังที่ สุปริษา หิรัญโร (ม.ป.ป. : 7) กล่าวว่า การวางแผนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ช่วยให้ทราบถึงความต้องการอาคารสถานที่ทางการศึกษา และสนองความต้องการได้อย่างดีที่สุดเท่าที่ทรัพยากรจะอำนวย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2546 : 82) ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาพบว่า ด้านการจัดบริการวิชาการอยู่ในระดับไม่สูงกว่าเกณฑ์ เนื่องจากการสืบค้นข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์ไม่มีความสะดวก จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลมีจำกัด แต่จำนวนนักศึกษามีมากขึ้นเรื่อยๆ

4.3 นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 2 ได้เรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปในชั้นปีที่ 1 และเริ่มเรียนวิชาเฉพาะ ซึ่งเป็นปีแรกที่เรียนรายวิชาเฉพาะทำให้ไม่ค่อยเข้าใจในวิชาเฉพาะ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์และยังไม่คุ้นเคยกับรายวิชาเฉพาะ อาจรู้สึกวุ่นวายหรือหวั่นไหว ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 ได้เรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไป และรายวิชาเฉพาะแล้ว ทำให้เข้าใจในวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเฉพาะเป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ดังที่สมิธ สแตนเลย์ และชอร์ (Smith; & Stanlay and Shores. 1950 : 126-130) ได้กล่าวว่า เนื้อหาวิชาทั่วไป (General Subject Matter) คือ เนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนในสังคมต้องเรียน ส่วนเนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะหรือเนื้อหาวิชาเฉพาะ (General Subject Matter) คือ เนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เป็นเนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือเทคนิค

เฉพาะเพื่อประกอบอาชีพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล พุ่มชุมพล (2546 : 8) ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปี 1 เรียนเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไป รู้จักอาจารย์ผู้สอนในวิชาศึกษาทั่วไปและเป็นการแสดงความคิดเห็นต่ออาจารย์วิชาศึกษาทั่วไป ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 เรียนวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเฉพาะ อาจารย์ที่สอนวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเฉพาะเป็นคนละกลุ่มกัน นิสิตชั้นปีที่ 1 เพิ่งผ่านการเรียนจากชั้นมัธยมปลาย จึงคิดว่าอาจารย์สอนดีแล้ว ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์การเรียนมากกว่า รู้จักอาจารย์มากขึ้นและเรียนกับอาจารย์หลายๆ คน โดยเฉพาะเริ่มเรียนกับอาจารย์ในรายวิชาเอก ทำให้นิสิตมีความคาดหวังในตัวอาจารย์สูง เหตุผลดังกล่าวทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ดังที่เชียรศรี วิวัธศิริ (2527 : 168-169) ได้กล่าวว่า ผู้สอนที่ดีต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีความแม่นยำในหลักสูตร และเนื้อหาวิชา สนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ตลอดเวลา ทันท่วงทีทันเหตุการณ์ มีกลวิธีหลายๆ วิธีในการสอน สามารถถึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรพงศ์ ปทุมมาศ (2543 : 69) ศึกษาการปฏิบัติงานสอนในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวมแตกต่างกัน

ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 2 เรียนรายวิชาเฉพาะยังไม่มากเท่าอนิสิตชั้นปีที่ 4 และมีความวิตกกังวลกับการวัดผลในแต่ละรายวิชา ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 ผ่านการเรียนมาจนใกล้ที่จะจบหลักสูตร ทำให้เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และรู้จักการปรับตัว มีทักษะในการทำข้อสอบมากกว่า และผลงานที่นิสิตสร้างสรรค์ขึ้นมา อาจารย์นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผล ทำให้นิสิตมีความตั้งใจในการสร้างสรรค์และผลิตชิ้นงานออกมานำเสนอ รวมถึงแนวคิดในการทำ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ดังที่वासนา ประवालพฤกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และอาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. (2542 : 54) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลงาน ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ซึ่งในการประเมินสามารถประเมินระหว่างเรียนและประเมินสรุปรวม อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนารี รมย์นุกูล (2547 : 102) ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.4 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง ทั้งนี้เพราะ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง มีความคาดหวังว่าอาจารย์ต้องมีความรู้ ความสามารถ รู้เนื้อหา เทคนิคและวิธีการนำเทคโนโลยีและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มาถ่ายทอดให้กับนิสิต มีเวลาให้นิสิตได้พบและปรึกษา แต่เนื่องจากอาจารย์มีภาระงานที่มากในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนจึงมีเวลาให้นิสิตน้อย และประกอบกับนิสิตที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ถึงแม้ว่าจะมีผลการเรียนที่ไม่ดี แต่มีใจรักและชื่นชอบในสิ่งที่ตนเรียน ในการเรียนด้านศิลปะและ/หรือดนตรี ทำให้ผู้เรียนมีความละเอียดอ่อน เกิดความสุนทรีย์ ส่งผลให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2544 : 140-143) ได้กล่าวว่า ผู้สอนมีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับกลุ่มผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ให้การยอมรับและความอบอุ่นแก่ผู้เรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นววิพรรณ เหมนาถ (2528 : 69) ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ระดับปริญญาตรีที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูของอาจารย์ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ด้านวิธีการสอน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ทั้งนี้เพราะ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความคาดหวังในวิธีการสอน ต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ต้องการความรู้ ต้องการขยายประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเอง แต่ในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่คาดหวังในวิธีการสอนของอาจารย์ และไม่สนใจการเรียนสนใจรูปแบบวิธีการสอนต่างๆ ที่อาจารย์นำมาใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การสาธิตวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน โดยอาจารย์จะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นวิธีการในแต่ละขั้น และการให้นิสิตได้ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากเหตุผลดังกล่าวทำให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2546 : 11-13) ได้กล่าวว่า การสอนที่ดีนั้นต้องมีการเตรียมการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปริศนา สมพงษ์ (2532 : 156) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอนศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต พบว่า นิสิตวิทยาเขตบางแสนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป และนิสิตที่มี

ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า 2.50 ลงมา มีทักษะต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการสอนรวมทุกด้านและรายด้านของคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง ทั้งนี้เพราะ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง มีทักษะที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสนใจ กระตือรือร้น เมื่ออาจารย์ผู้สอนได้สอนในภาคปฏิบัติและทฤษฎีแล้ว อาจารย์ผู้สอนจะมอบหมายงานหรือการจัดกิจกรรมให้นิสิตทำ โดยที่นิสิตเป็นผู้คิดสร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกันวางแผนการทำงาน และการจัดกิจกรรมนั้นขึ้นมา และในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง อาจารย์ผู้สอนยังได้เชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำ และแนวคิดเมื่อนิสิตแสดงผลงานของตน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นในการจัดกิจกรรม แสดงผลงานในครั้งต่อไป ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แม้จะได้เกรดไม่ดี แต่มีใจรักและชื่นชอบในศาสตร์แขนงนี้ เมื่อเข้ามาศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเรียนอยู่และเป็นเวลานาน ย่อมทำให้นิสิตเกิดความซาบซึ้ง เกิดความรักและศรัทธา และมีทักษะที่ดีต่อการเรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง ดังที่ วไลพร คุโณทัย (2530 : 19) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการณ์ของการวัดประสพการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพน่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปนัดดา พ่วงพี (2544 : 88) ศึกษาทักษะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทักษะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีแตกต่างจากนักเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริยาภรณ์ เพ็ญสุขใจ (2542 : 74-75) ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ทั้งนี้เพราะ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ใช้เวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์มาก และพบว่าสื่อ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ สถานที่คับแคบ ไม่เอื้อต่อการทำงาน และทางคณะฯ ได้จำกัดเวลาในการทำงานบนอาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องเขียนแบบ ห้องตัดต่อภาพ ห้องซ้อมดนตรี ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตที่ไปใช้ และห้องซ้อมดนตรีที่มีอยู่ไม่สามารถเก็บเสียงดนตรีให้อยู่ภายในห้องทำให้เกิดเสียงดังรบกวนไปยังอาคารข้างเคียง ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ได้ใช้เวลาปฏิบัติงานมากนักภายในอาคารเรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน. (2518: 52-53) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น

โสตทัศนศึกษา ศูนย์เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ฯลฯ ตลอดจนการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนทำให้น่าสนใจ นิสิตเข้าใจบทเรียนโดยง่าย และทำให้นิสิตรู้จักการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาความรู้ด้านต่างๆ ให้เท่าทันโลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร นนธิ (2547 : 60) ศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีปัญหาการเรียนแตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียนและมีความทันสมัยต่อความต้องการของสังคม และในรายวิชาเลือกเสรีควรมีความหลากหลายเพื่อที่ผู้เรียนจะได้เลือกเรียนตามที่ตนสนใจและนำไปใช้หลังจากจบการศึกษา
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมมากขึ้น ควรจัดอบรมสัมมนา ให้กับอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำไปใช้เพิ่มทักษะในการสอน และควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ ประสบการณ์ กับนิสิตในทุกสาขาวิชา
3. ด้านวิธีการสอน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านวิธีการสอน อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ได้เต็มความสามารถ ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อที่ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของรายวิชาได้ง่าย และควรจัดวิทยากรที่มีความชำนาญมาอบรมผู้สอนเพื่อพัฒนาการสอน เรียนรู้เทคนิควิธีการสอน เพื่อนำมาปรับใช้กับผู้เรียน
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้มากขึ้น ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม กล้าแสดงความคิดเห็น

และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังทำอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสนใจในการเรียนมากขึ้น

5. ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ จากการใช้อาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนยิ่งขึ้น ควรจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทางศิลปะ โรงฝึกงาน ห้องซ้อมดนตรี ห้องคอมพิวเตอร์ ให้มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งสื่อ และอุปกรณ์การสอน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นวีซีดี อุปกรณ์ตัดต่อทางดนตรี โทรศัพท์ เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีสากล ควรจัดให้มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานตลอดเวลา

6. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการวัดและประเมินผลอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรมีวิธีการวัดและประเมินผลในทางศิลปะและดนตรีที่มีความชัดเจน และควรมีการวัดและประเมินหลายครั้งเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรายวิชา และสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตในทุกสาขาวิชาเป็นระยะๆ
2. ควรศึกษาติดตามเพื่อประเมินผลคุณภาพของบัณฑิตเพื่อทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมมาปรับใช้ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2542). *โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.)*.
กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนในชุดวิชา*
กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงฯ.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. (2542). *สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ*
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆตามทัศนะของนักศึกษา.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (ม.ป.ป.). *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2539). *รื้อปรับระบบอุดมศึกษา กรณีศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ:
อลีน เพลส.
- ชุตีรัตน์ เจริญสุข. (2545). *ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*
ในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2523). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อักษรเกษม.
- ชาตรี บัวชื่น. (2547, 23 สิงหาคม). *สัมภาษณ์โดย ชูศรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์*
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชียรศรี วิวิศิริ. (2527). *จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพล พุ่มชุมพล. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ*
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ. ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร สารวิทย์. (2523). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. พิษณุโลก:
ม.ป.พ.

- ทวีศิลป์ พรหมสุวรรณ. (2542). การศึกษาเจตคติต่อการเรียนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิสนา แคมมณี. (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ตรีธาร. (2544). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูธนบุรี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2527). จุดหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธวัชรรัตน์ พลเจริญ. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณสกาลาดพรวัว.
- นพดล ใจเจริญ. (2544). ทักษะของนิสิตต่อการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไปรายวิชามนุษย์กับ ความงาม. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นริรัตน์ วิจิตรแก้ว. (2542). การพัฒนานักศึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์และการประเมินตนเองของนักเรียน นักศึกษา นานุกศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนานุกศิลป์กรุงเทพ. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นารี รมย์นุกูล. (2547). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บวร เทศารินทร์. (2548). *การศึกษา : นานาวิธีสอน. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2548, จาก [Http://school.obec.go.th/sup_br3/m_06](http://school.obec.go.th/sup_br3/m_06). พฤษภาคม 2548.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.*
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: การศาสนา.*
- บำรุง กลัดเจริญ; และ ฉวีวรรณ กิณาวงศ์. (2527). *วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.*
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ. (2544). *หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิชิน แอตเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.*
- ปิ่นวดี จิระนรรักษ์. (2519). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ปิยาภรณ์ ลักษณะพิเชษฐ์. (2546). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). *การวางแผนอาคารสถานที่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ประวิตร ชูศิลป์. (2524). *หลักการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์แผนใหม่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. (เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 233).*
- ประวิตร โหรา. (2540). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของนักศึกษาศิลปะ. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ปรเมศวร์ ขุนภักดี. (2527). *การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- ปริศนา สมพงษ์. (2532). การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอนศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต. ปรินิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ภัณฑิวัตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. (2542). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน : กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. ปรินิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ: ภัณฑิวัตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี กุลละวณิชย์. (2540). การสร้างบัณฑิต. ใน *บนเส้นทางอุดมศึกษา*. จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. หน้า 133. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี ภัคดี. (2547, 23 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชุติรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา หมั่นคง. (2547). ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: ภัณฑิวัตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ป้วย อึ้งภากรณ์. (2545). ทักษะว่าด้วยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- เปลื้อง ณ นคร. (2525). พจนะ – สารานุกรมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์; และ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2542). ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาจากผลการประชุมระดับโลก. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทาง การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ครั้งที่ 4*. ไม่ปรากฏเลขหน้า. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พิสิฐ เมธาภัทร; และธีรพล เมธิกุล. (2531). *ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค*. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พุทธชาติ ราชปรีชา. (2524). การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร. (2537). *วิธีสอนทั่วไป*. (เอกสารประกอบการสอนวิชาศึกษา 361). กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2532). *การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- มนัส จอมปรุ. (2547, 23 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชุติรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เมธี ปิณฑานนท์. (2528). การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปฯ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2545). รายงานประจำปี 2545 คณะศิลปกรรมศาสตร์.
- _____. (2546). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2546. ชลบุรี: ม.ป.พ.
- _____. (2547ก). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2545. ชลบุรี: ม.ป.พ.
- _____. (2547ข). คู่มือการศึกษานิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ. ชลบุรี: ม.ป.พ.
- _____. (ม.ป.ป.). คณะศิลปกรรมศาสตร์. ชลบุรี: ม.ป.พ.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2545). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ด พอยท์.
- รัชฎา ชะตางาม. (2547, 23 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชุติรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รสริน สุทองหล่อ. (2543). การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตตามความคิดเห็นของนักศึกษาอาจารย์และผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548. (2548, 25 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 39 ง. หน้า 7-13.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิจิตร ศรีอำน. (2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้: ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: เอสอาร์ ปริ้นซ์ติ้ง ลิมิเตดส์ พาสเนอร์ริฟ.
- _____. (2521). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- วรรณพร ฉัตรทอง. (2546). การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณ วิไลรัตน์. (2528). การศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของ
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ.
ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วไลพร คุณุทัย. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู.
- วิไลพร เนียมแย้ม. (2547, 23 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ชูศรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาริ ถิระจิตร. (2526). การจัดและปรับปรุงสภาพห้องเรียน. ใน หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียน
ประถมศึกษา. หน้า 162-163. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วาสนา ประवालพุกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. (2543).
รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง ระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
อรุณการพิมพ์.
- ศิริวรารักษ์ ปทุมมาศ. (2543). การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
มิตรสยาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2526). การประเมินโครงการทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ ดันยะ. (2545). การประเมินทางการศึกษา. นครราชสีมา: สุวีริยาสาส์น.
- สมศักดิ์ สรสินธุ์. (2540). ปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอนโปรแกรมวิชา
การจัดการทั่วไป ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยทวารวดี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญาชัย เอื้อศิลป์. (2547, 23 สิงหาคม) สัมภาษณ์โดย ชูศรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2525). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: เกรียงศักดิ์การพิมพ์.
- _____. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมฝึกหัดครู.

- สุธรรม อารีกุล. (2543). รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2539). การสอนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จิราภาการพิมพ์.
- สุเทพ ทองประดิษฐ์. (2521). การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติ. มหาสารคาม: ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ม.ป.พ.
- สุปรียา หิรัญโร. (ม.ป.ป.). การวางแผนด้านอาคารและสภาพแวดล้อม เอกสารการสอนวิชา
บริหาร 521 การวางแผนอาคารสถานที่ของโรงเรียน. ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ม.ป.พ.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2544). ประเมินการจัดการเรียนการสอนสู่การประกันคุณภาพระดับรายวิชา.
พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุพิศ ทองมาก. (2536). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ สำนักส่งเสริมวิชาการ. สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุระเดช มูลรัตน์. (2547, 23 สิงหาคม) สัมภาษณ์โดย ชุศรี สะพรั่ง ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปริญญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ มุททเมธา. (2523). การเรียนการสอนปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ. (2544). เร็วรู้สู้ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). แนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทาง
การศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: อรุณ.

- เสริมศรี ไชยศร; สุรพล บัวพิมพ์; และ สุนทรี คนเที่ยง. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เสาวณีย์ ลิทธิเนร. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2543). เทคโนโลยีการสอน : หน่วยที่ 5 วิทยาการการสอน. นนทบุรี: ชวนพิมพ์.
- อุทุมพร จามรمان. (2530). การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาโครงการตำรา วิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา วิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อเนก กริแสง. (2521). การประเมินผลการสอน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Biddle, Buce U. (1976). Method and Concept in Classroom Research. *Review of Education Research*. 37: 346-347.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.
- Galen Saylor; & William M. Alexander. (1959). *Curriculum Planning for the Better Teaching and Learning*. New York: Rinehart and Company.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Michalish, Jame E. (1979). Competencies for Teacher. Illinois : Illinois United State Office of Education.
- Ramsden,Paul. (1992). *Learning to Teach in Higher Education*. London: Mackays of Chafam,kent.
- Ryans, David G. (1960). *Characteristic of Teacher*. Manasha: George Benta Company.
- Smith, B. Othanel.; William O. Stanley.; & J. Harlan Shores. (1950). *Fundamentals of Curriculum Development*. New York: World Book Company.
- Smith, R.A. (1987). The Changing Image of Art Education: Theoretical Antecedents of Discipline-Based art education. *Journal of Aesthetic Education*. : 3-34.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theroy and Practice*. New York: Harcourt,Brace and World Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รศ. สุชาติ เกาทอง
สังกัด คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ชื่อ รศ. ภารดี พันธภากร
สังกัด คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ชื่อ ดร. ราชนัย บุญธิมา
สังกัด สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ ดร. อรรณพ โพธิสุข
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ของอาจารย์) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.992

2. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถาม (ของอาจารย์)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	ด้านหลักสูตร		ด้านวิธีการสอน		ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน
1	2.449	1	2.236		
2	2.449	2	2.449	1	3.498
3	1.81	3	2.449	2	5.019
4	2.449	4	2.236	3	5.014
5	2.333	5	2.236	4	8.135
6	2.250	6	1.964	5	6.273
7	2.236	7	1.964	6	1.964
8	2.449	8	2.250	7	1.861
9	1.964	9	2.236	8	3.475
10	1.861	10	1.81	9	3.431
11	2.689	11	1.809	10	2.449
12	2.689	12	2.250	11	2.449
13	2.333	13	2.236	12	1.964
14	2.250	14	1.964	13	1.861
15	2.250		ด้านการจัดกิจกรรม	14	2.236
16	2.689		การเรียนรู้การสอน		ด้านการวัดและประเมินผล
17	1.81	1	2.333	1	1.809
	ด้านอาจารย์ผู้สอน	2	2.209	2	1.809
1	1.81	3	2.236	3	2.236
2	1.964	4	2.236	4	1.964
3	2.333	5	2.333	5	1.809
4	2.449	6	1.81	6	2.449
5	2.449	7	1.964	7	2.449
6	1.964	8	1.964	8	1.81
7	1.861	9	1.861	9	2.449
8	2.250			10	1.81
9	2.236			11	1.81
10	1.861				
11	2.333				
12	2.250				
13	2.236				
14	2.250				
15	2.236				

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ของนิสิต) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.975

2. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบสอบถาม (ของนิสิต)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	ด้านหลักสูตร		ด้านวิธีการสอน		ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน
1	2.167	1	2.043		
2	7.625	2	3.141	1	4.205
3	3.656	3	4.739	2	3.656
4	6.718	4	1.601	3	6.718
5	7.056	5	3.494	4	7.056
6	8.138	6	2.579	5	8.138
7	7.625	7	3.443	6	7.625
8	7.949	8	5.206	7	7.949
9	6.107	9	4.241	8	6.107
	ด้านอาจารย์ผู้สอน	10	3.852	9	5.659
1	5.659	11	4.205	10	5.222
2	4.241	12	4.750	11	5.802
3	3.852	13	2.167	12	3.936
4	4.205	14	7.625	13	4.686
5	2.043	15	3.656	14	4.012
6	2.043		ด้านการจัดกิจกรรม		ด้านการวัดและประเมินผล
7	4.241		การเรียนการสอน	1	1.901
8	3.852	1	6.718	2	1.833
9	4.205	2	1.901	3	4.205
10	2.043	3	4.205	4	2.622
11	2.579	4	2.229	5	5.802
12	3.443	5	2.532	6	3.936
13	2.167	6	2.031	7	4.686
14	7.625	7	2.108	8	4.012
15	3.656	8	2.570	9	4.205
16	6.718	9	2.167	10	1.833
17	7.056			11	3.936
18	2.043				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวชูศรี สะพรั่ง

วันเดือนปีเกิด

วันที่ 22 มิถุนายน 2522

สถานที่เกิด

จังหวัดราชบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

119/2 ถ.ประชาเสรมฐ ตำบลอัมพวา

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 75110

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

นักวิชาการศึกษา คศ.1

สถานที่ทำงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก ตำบลเจดีย์หัก

อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549

กศ.ม. (การอุดมศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2547

ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2545

ศป.บ. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์

จากมหาวิทยาลัยบูรพา